

CUMHURİYET SENATOSU

Toplantı Yılı : 19

S. Sayısı : 996

Kamu Güvenliğine ve Kolluk Hizmetlerine İlişkin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Bunlara Yeni Hükümler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısının Millet Meclisince Kabul Olunan Metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet ve İçişleri Komisyonları Raporları. (M. Meclisi : 1/203; C. Senatosu : 1/684)

(Not : M. Meclisi S. Sayısı : 375'e 1 nci ek)

Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 2486

24 . 1 . 1980

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 22 . 1 . 1980 tarihli 32 nci Birleşiminde görüşülerek işaret oyuyla kabul edilen, Kamu Güvenliğine ve Kolluk Hizmetlerine İlişkin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Bunlara Yeni Hükümler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

Cahit Karakaş
Millet Meclisi Başkanı

Not : Bu tasarı 17 . 11 . 1978 tarihinde Başkanlıkça İlk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 27 . 12 . 1979; 3, 8, 10, 15, 17, 22 . 1 . 1980 tarihli 23., 25, 26, 28, 29, 31 ve 32 nci Birleşimlerinde görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 375'e 1 nci ek)

TC
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi
Başkanlığı
Sayı : 101 - 347/09892

16 . 11 . 1978

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulması Bakanlar Kurulunca 8 . 11 . 1978 tarihinde kararlaştırılan «Kamu Güvenliğine ve Kolluk Hizmetlerine İlişkin Bazı Kanunlarda Değişiklik yapılması ve bunlara yeni hükümler eklenmesi hakkında kanun tasarısı» ile gerekçesi ilişik olarak gönderilmiştir.

Gereğinin yapılmasını iznilerine saygıyla sunarım.

Bülent Ecevit
Başbakan

KAMU GÜVENLİĞİNE VE KOLLUK HİZMETLERİNE İLİŞKİN BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI VE BUNARA YENİ HÜKÜMLER EKLENMESİ HAKKINDA KANUN TASARISI

GENEL GEREKÇE

Yurdumuzda, son yıllarda güvenlik ve esenliği bozarak vatandaşı tedirgin eden ve ideolojik özellik taşıyan olayların, genellikle toplu veya bireysel olarak silah, dinamit, ateşli ecza ve benzeri maddeler kullanılarak işlenen suçlar biçiminde yaygınlaştığı görülmektedir.

Bu şiddet eylemlerinin özendiricisi, besleyicisi ve destekleyicisi iç ve dış bazı odakların, bu eylemleri ile halkta geniş çapta huzursuzluk ve hoşnutsuzluk uyandırarak rejime karşı güvenin sarsılması ve rejimin işlemez hale getirilmesini amaçladıkları açıktır.

Demokratik rejimle yönetilen ülkelerde, bu tip şiddet eylemleriyle savaşım ve alınacak karşı önlemlerin dozunu saptamada yürürlükteki yasaların Anayasa ile belirlenen sınırları gözönüne alınması gereken hukuki bir ölçü olmaktadır.

Yurdumuzda da süre gelen şiddet eylemlerine karşı savaşım aynı ölçüler içinde yürütülmektedir. Ancak yürürlükteki yasaların bazı boşluk ve noksanlıkları veya bazı yatırımların yetersizliği şiddet eylemlerini önlemede istenilen sonucu almayı engellemektedir.

Anayasa sınırları içinde, yönetime, özellikle ülkenin iç güven ve düzenini sağlamakla yükümlü kuruluşlara verilmesi olanaklı bazı yetkilerin yasalarımızda yer almamış olması bu kuruluşları, özellikle kolluk kuruluşlarını bazı durumlarda etkisiz hatta çaresiz bırakmaktadır.

Tasarı, şiddet eylemlerinin önlenmesi için halen yürürlükte bulunan yasalardan, 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu, 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu gibi yetki yasalarında, 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkındaki Kanun, 1630 sayılı Dernekler Kanunu gibi, bazı temel hak ve özgürlüklerin kullanılmasını düzenleyen yasalarda saptanabilen boşluk ve noksanlıkların doldurulup giderilmesi ve yeni yaptırımlar getirilerek yasal yetkisizlikten doğan suçlulara cesaret verici ortamın belli bir oranda ortadan kaldırılması ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanununun günümüz koşullarında nitelik ve nicelik yönünden yeni boyutlar kazanan güvenlik hizmetlerini yürütmekle yükümlü Emniyet Örgütünün görevinde başarılı olmasını engelleyici, geciktirici nitelikteki ve özellikle mesleğin temelini oluşturan disiplini güçsüzlüğe uğraticı faktörleri ortadan kaldırıp vatandaşın can, ırz ve malını koruma ve tüm olarak iç güvenliği sağlama gibi çok önemli ve tam bir tarafsızlık ve adaletli bir uygulama isteyen emniyet hizmetlerinin etkin ve istenilen bir biçimde yürütülmesini sağlamak üzere disipline ilişkin hükümlerinin değiştirilmesi amacıyla hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Tasarının 1 nci maddesiyle 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun 9, 15 ve 20 nci maddelerine birer fıkra eklenmektedir.

A) Söz konusu Kanunun 9 ncu maddesine eklenmekte olan fıkra Anayasamızın 1488 sayılı Kanunla değiştirilen 15 nci maddesine uygun bir üzenleme yapmak amacıyla getirilmiştir.

Anayasanın sözü edilen 15 nci maddesinin 2 nci fıkrası hükmüne göre, hâkim kararıyla yapılacak aramalar dışında milli güvenlik veya kamu düzeni bakımından gecikmede sakınca bulunan durumlarda kanunla yetkili kılınan yerin emriyle de kişilerin üstü, özel kâğıtları ve eşyası aranabilecek ve bunlara el konulabilecektir.

Bu hükme uygun olarak, 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun 9 ncu maddesine 26.6.1973 tarihli ve 1775 sayılı Kanunla «Adli görevleri sırasında ilgili kanunlara göre yapacağı aramalar dışında, milli güvenlik veya kamu düzeni bakımından gecikmede sakınca bulunan durumlarda, o yerin en büyük mülkiye amirinin emriyle polis, kuşku duyulan kişilerin üstünü, özel kâğıtlarını ve eşyasını arar ve yukarıdaki bentlerde sayılan alet ve eşyalara el koyar» şeklinde bir fıkra eklenmişti. Ancak, bu fıkra, Anayasa Mahkemesinin 25.4.1974 gün ve E : 1974/13 sayılı kararıyla iptal edilmiştir.

İptal kararında, özetle «Fıkradaki kavramların geniş bir yorumla ve keyfi bir uygulamaya yol açabileceği, bu nedenle gecikmesinde sakınca olan hallerin kesin çizgilerle belli edilmesi gerektiği» görüşü belirtilmiştir.

Önleyici kolluk hizmetlerinde, eylem alanının her eylem için önceden sınırlanması ve koşullara bağlanmasının, görevin etkinliğini azaltacak hatta tamamen ortadan kaldırılmasına yol açabilecek sonuçlarına rağmen, 2559 sayılı Kanununun 9 ncu maddesine eklenmekte olan fıkra ile Anayasanın anılan hükmüne uygun bir düzenlemeye gidilmesine çaba gösterilmiştir.

Bu ölçüler içinde, polisin, suç işlenmesini önlemek için, 9 ncu maddede gösterilen silah, alet ve eşyaları bulundurduğundan kuşku duyduğu kişileri, o yerin en büyük mülkiye amirinin emri ile arayabileceği hükmü getirilerek şüpheli hangi silah, alet ve eşya ile ilgili olabileceği açıklıkla saptanmaktadır. Bu silah ve aletlerin niteliği gözönüne alınırsa aramanın hemen yapılmaması milli güvenlik ve kamu düzeni bakımından sakınca doğuracağından, Anayasanın 15 nci maddesinin ikinci fıkrasında aranan koşul da gerçekleşmiş olmaktadır.

Diğer yandan, arama emrini verecek olan o yerin en büyük mülkiye amirinin 5442 sayılı İl İdaresi Kanununa göre, kamu düzen ve güvenliğinin korunması ve suç işlenmesinin önlenmesi için gereken önlemleri almakla görevli ve sorumlu olduğu dikkate alınarak, Anayasanın 15 nci maddesinin ikinci fıkrasındaki «Kanunla yetkili kılınan amir» olarak kabulü uygun görülmüştür.

B) 2559 sayılı Kanununun 15 nci maddesine eklenen fıkra, önleyici zabıta hizmetlerinin görülmesi sırasında, polise kuşkuландığı kişilerden kimliğini bildirmeye davet etme yetkisi açıklanmakta, buna karşı kişilerin kimliklerini gerçek biçimde ve her türlü belge ile ispatlama zorunluluğu getirilmektedir. Bu işlem sırasında kimliğini gösteremeyenler veya kimliklerinin doğruluğu üzerinde ciddi kuşku duyulan kişiler hakkında 2559 sayılı Kanununun 5 nci maddesinin uygulanarak parmak izi ve fotoğrafının polise alınması kuşku durumunun ileride saptanmasına olanak sağlamaktadır. Bu önlem, kişilerin polisin kimlik saptaması sırasında göstermek üzere üstlerinde her zaman kimlik taşıma zorunluluğunu getirmesi bakımından yararlı görülmüştür.

C) 2559 sayılı Kanununun 20 nci maddesine eklenen öteki fıkra milli güvenlik veya kamu düzeni bakımından gecikmede sakınca bulunan durumlarda o yerin en büyük mülkiye amirinin emriyle polisin, konutlara, işyerlerine ve bunların eklentilerine girebileceği, arama yapabileceği ve buralardaki eşyaya el konulabileceği hükmünü getirmek yoluyla, Anayasanın 16 ncı maddesinin 2 nci fıkrasına uygun biçimde güvenlik kuvvetlerine önleyici kolluk hizmetlerini yürüttüğü sırada yeni bir yetki vermektedir.

Bu fıkranın yollama yaptığı 2559 sayılı Kanununun 2 nci maddesinin sayılan bentleri, polisin yazılı emir istemeksizin yalnızca yetkili amirin sözlü emri ile yapmak zorunda bulunduğu ve gecikmesinde sakınca doğması kuşkusuz olan bazı görevleri göstermektedir. Bu suretle, kamu düzeninin sağlanmasıyla doğrudan ilgili olan bu görevlerde aranan koşulların, konutlara girilmesindeki nedenler için de aynen söz konusu olacağı şüphesizdir.

Madde 2. — Tasarının bu maddesiyle 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanununun 82, 85 ve 86 ncı maddeleri değiştirilmekte ve bu kanuna 7 ek madde ile 2 geçici madde eklenmektedir.

A) 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanununun bu örgüt personeline uygulanacak disiplin cezalarını saptayan 82 nci maddesi, 657 sayılı Kanunun genel hükümleri gözönüne alınarak ve emniyet hizmetinin özelliğine göre yeniden düzenlenmiş ve böylece her iki kanun arasında uygunluk sağlanmıştır.

B) Emniyet örgütü personelinin derece ve rütbe yükselmesi ve kademe ilerlemesi gibi özlük haklarına ilişkin yasal hükümlerin uygulanmasında temel bir belge niteliğinde olan sicil raporlarını doldurmaya yetkili amirler, 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanununun 85 nci maddesine dayanılarak yürürlüğe konulan bir tüzükte gösterilmiştir.

Ancak, sonradan yürürlüğe giren İl İdaresi Kanununun il ve ilçede görevli memurlara ve bu arada emniyet örgütü personeline sicil verecek amirleri saptayan genel hükümleri karşısında sözü edilen tüzüğün uygulanmasına olanak bulunamamıştır.

İl İdaresi Kanununa göre yürütülen uygulamada, sicil amirleri, hizmetin gereği olarak ilin çeşitli yerlerine birimler biçiminde dağılan ve sayısı son yıllarda büyük artış gösteren emniyet örgütü personelini fiilen tanıma olanağı bulmaksızın sicil raporu düzenleme zorunda kalmış, buna karşın memura en yakın amirleri bu yetkiden yoksun bırakılmıştır.

Disiplin sağlanmasında ve korunmasında büyük aksaklık doğurduğu saptanan bu durumun düzeltilebilmesi ve mesleğin özelliğine uygun bir sicil sistemi getirilmesi için 3201 sayılı Kanunun 85 nci maddesinin değiştirilmesi gerekli görülmüştür.

C) Emniyet örgütü personelinin ödüllendirilmesine ilişkin 86 ncı maddesi, görevlilerin çalışma özenini artıracak, göreve bağlılıklarını güçlendirecek biçimde yeniden düzenlenmiştir.

Ç) 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanununa eklenen ek madde 1, emniyet örgütünün disiplin kurullarının yeniden düzenlenmesini öngörmektedir.

Bilindiği gibi, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun disiplin kurullarıyla ilgili 134 ncü maddesinin yürürlüğe girmesiyle Emniyet Teşkilat Kanununa göre kurulmuş olan disiplin kurulları ortadan kalkmış bulunmaktadır.

657 sayılı Kanunun sözü geçen 134 ncü maddesi uyarınca yürürlüğe konulan «Devlet Memurları Disiplin Kurulları Yönetmeliği» disiplin kurullarının oluşumunu, çalışma yöntem ve koşullarını düzenlemiştir.

Bu genel hükümler gereğince, öteki Devlet memurlarıyla birlikte, emniyet örgütü personeli hakkında da disiplin cezası vermeye yetkili olan disiplin kurullarının, illerde, tümüyle polis mesleğinin özelliklerini bildirmelerine olanak bulunmayan örgüt dışından gelen memurlardan, merkezde de, işlerinin çokluğu nedeniyle sürekli ve düzenli olarak toplanamayan Bakanlık yöneticilerinden oluşması, meslek disiplininin korunması koşullarından olan hizmete uygun, etkin ve ivedi bir yoldan karar alınmasını engellemektedir.

Görevin disiplin kurulları içinde yürütülmesinin zorunlu olduğu polis mesleğinde, işlenen disiplin suçları hakkında gereken cezaların zamanında verilememesi, cezanın suçu önleyici ve kişiyi düzeltici niteliklerini ortadan kaldırmakta ve bu durum meslek disiplininin, ast üst ilişkilerinin bozulmasına ve görev etkinliğinin kaybolmasına neden olmaktadır.

Açıklanan bu sakıncaların giderilmesi için daha hızlı sonuç alabilecek ve mesleğin özelliğine uygun yeni bir disiplin kurulları sistemi bu madde ile getirilmiş bulunmaktadır.

D) 3201 sayılı Kanuna eklenmekte olan ek madde 2, Emniyet örgütünde kurulacak disiplin kurullarının ceza verebilecekleri personel ve uygulayacakları cezalar bakımından yetki sınırlarını belirlemektedir.

Maddeye egemen olan görüşe göre, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunundaki, disiplin kurullarını ceza vermek için sadece görüş bildiren bir yer kabul eden ve ceza verme yetkisini merkezdeki atamaya yetkili amire bırakan sistem bırakılmakta ve disiplin kurulları, gösterilen yetki sınırları çerçevesinde disiplin cezası vermede birer karar yeri durumuna getirilmektedir. Böylece 657 sayılı Kanuna göre bugüne kadar uygulamada karşılaşılan, işlerin merkezde toplanması yüzünden disiplin cezalarının geç verilmesinden doğan sakınca giderilecek ve disiplin işleri büyük bir hız kazanmış olacaktır.

Disiplin kurullarının toplanma, görüşme ve karar verme temel ve yöntemleri ve disiplin işlerinin yürütülmesine ilişkin diğer kurulların bir yönetmelikle düzenlenmesi öngörülerek sistemin ayrıntılı hükümlerinin tek bir metinde toplanması sağlanmış olacaktır.

E) Emniyet örgütünde, eylemli polis hizmetlerini yürüten emniyet hizmetleri sınıfı dışında kalan öteki sınıflarda bulunan personelin, disiplin, suçu oluşturan eylem ve davranışları nedeniyle disiplin cezası vermeye yetkili disiplin kurulları ek madde 3'de açıklıkla gösterilmektedir.

Bu personel için mesleki derece söz konusu olmadığından, haklarında karar vermeye yetkili olan disiplin kurulları kadro dereceleri gözönüne alınarak saptanmış bulunmaktadır.

F) Disiplin kurulları kararlarının, uygulayacakları cezaların türüne göre hangi amir veya yerin onayı ile kesinleşeceği ek madde 4'de belirlenmiştir.

İl polis disiplin kurullarının kararlarından meslekten çıkarma cezası dışında kalanlara valinin onayı ile, meslekten çıkarma cezaları ise Merkezde Genel Müdürlük Yüksek Disiplin Kurulunca ikinci bir incelemeden sonra Bakanın onayı ile kesinleşecektir.

İl polis disiplin kurulunun, Genel Müdürlük Yüksek Disiplin Kurulunca uygun görüş bildirilmeyen meslekten çıkarma cezası kararları ile öteki kurulların kararlarını onaylayacak yerin değişik görüşe sahip olmaları durumunda Bakanlık Yüksek Disiplin Kurulunun hakem kurul olarak konuyu kesin karara bağlaması uygun görülmüştür.

G) Ek madde 5 hükmü, disiplin kurullarının işleyişinde etkinliği sağlayıcı yeni bir önlemi düzenlemektedir.

Bilindiği gibi Devlet memurları hakkında görevden uzaklaştırma öneminin uygulanma koşulları ve izlenecek yöntem 657 sayılı Kanunun 137 - 145 nci maddelerinde gösterilmiştir.

Genel olarak, hakkında yapılacak bir soruşturma nedeniyle görevi başında kalması uygun görülmeyen memur, kanunda belirtilen yetkili amirlerce görevinden uzaklaştırılmaktadır.

Soruşturma başlamadan veya soruşturma sırasında alınması olanaklı bulunan bu önlemin, soruşturmanın sonuçlandırılmasıyla birlikte kaldırılması da asıldır.

Ancak, 657 sayılı Kanunun genel hükümlerine göre yapılan bu uygulama, disiplin temeline dayanan polis mesleğinde bazen yetersiz kalmaktadır. Bu nedenle, hakkında soruşturma yapılan bir emniyet personelinin, daha önce görevden uzaklaştırılmış olsun veya olmasın, işlediği suç nedeniyle yetkili disiplin kurullarınca meslekten çıkarma cezası kararı verilmişse, bu durum da yeni bir görevden uzaklaştırma nedeni olabilecektir. Yetkili amirler (İl'de vali, Merkezde Bakan) bu memurun, kararın kesinleşmesine kadar görevi başında kalmasında sakınca gördüklerinde görevden uzaklaştırma önlemini uygulayabileceklerdir.

Görevden uzaklaştırma herhangi bir süre kaydına bağlı olmaksızın kararın onaylanmasına kadar devam edebilecektir. Haklarında verilen meslekten çıkarma cezası, alt derece cezaya indirilerek, bu cezaları kesinleşen personel için 657 sayılı Kanunun değişik 141 nci maddesi uygulanarak görevden uzaklaştırma süresi içindeki özlük ve mali hakları geri verilecektir.

H) Ek madde 6 ile emniyet örgütü mensuplarına doğrudan doğruya disiplin cezası vermeye yetkili amirleri gösteren hükmün, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, ilgili Kanun Hükmünde Kararnameler ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanununun bu kanunla değiştirilen 82 nci maddesine uygun biçime getirilebilmesi için, yeniden düzenlenmesi gerekli görülmüştür.

İ) «Polis» ve «Emniyet» gibi polis mesleğini simgeleyen sözcükleri ad olarak yayımlanan bir kısım dergi ve gazeteler, polisin mesleki, sosyal ve kültürel sorunlarını konu edinerek, örgüt mensupları arasında olumsuz bir ortam yaratılmasına ve örgüt bütünlüğünün bozulmasına yol açacak nitelikte yayınlar yapmaktadır.

Emniyet örgütü içinde olmayan bazı kişiler tarafından yayımlanmasına karşın, adlarına göre vatandaşta resmi bir yayın izlenimi uyandıran bu dergi ve gazetelerin, polis mesleğine zarar getirici yayınlarının etkisinden korunulması için, adlarındaki emniyet örgütüne ilişkinliği ve yakınlığı belirleyen sözcükleri ve polisin resmi bir simgesi olan «Polis Yıldızı» nı Simge olarak kullanmalarının önlenmesi gerekli görülmüş ve Ek Madde 7 ile konu yeni bir düzene kavuşturulmuştur.

J) Tasarının getirdiği hükümlerle yapılan yeni düzenlemeye geçişi sağlamak üzere 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanununa iki geçici maddenin eklenmesi zorunlu görülmüştür.

Geçici Madde 1. — 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanununa bu Kanunla eklenen ve Emniyet örgütünde disiplin işlerinin düzenlenmesine ilişkin hükümler gereğince, çalışmaya başlayacak olan disiplin kurullarına, mevcut dosyaların aktarma biçimi düzenlenmektedir.

Geçici Madde 2. — 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanununa bu Kanunla eklenen Ek Madde 7'nin uygulanmasında, dergi ve gazetelerin yeni duruma geçişleri için bir süre verilmektedir.

Madde 3. — Tasarının 3 ncü maddesi ile 16.10.1949 günlü ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11 nci maddesi (D) fıkrası ile 32 nci maddesi (E) fıkrası değiştirilmektedir.

İl İdaresi Kanununun 11 nci maddesi (D) fıkrası valiyeye, il içindeki kolluk kuvvetleriyle bastırılmayacak olağanüstü ve ani olayların oluşumu karşısında kalırsa en yakın askeri kuvvet komutanından yardım isteme yetkisini tanımaktadır. Günümüzde oluşan olayların niteliği bakımından bu yetki valilerce sık sık kullanılmaktadır. Yürürlükteki hükme göre yardım istenebilmesi için olaylar başlayacak, vali elindeki kolluk kuvvetlerini kullanmasına karşın olayları bastıramayacak, yardım ondan sonra istenecektir. Günümüzde toplumsal olaylar genellikle ani olarak başlamakta ve hızla genişleyerek kısa zamanda yıkıcı bir hal almaktadır. Bu durumda askeri birlikten istenen yardım, çoğu kez olay yıkımını yaptıktan sonra yetişebilmekte ve yardımdan beklenen yarar da sağlanamamaktadır.

Bu askeri birliklerden yardım isteme durumunu yalnız olayların çıkışından sonraya bırakmanın yeterli olmadığı, maddenin bu durumuyla amacı sağlamada yetersiz kaldığı dikkate alınarak ortaya çıkması olası olay-

ların kolluk kuvvetlerince önlenemeyeceği kanısına varılması durumunu da kapsayacak biçimde düzenlenmesi gerektiği sonucuna varılmış ve madde buna göre düzenlenmiş ve yeni metne, yardım istenmesi durumunda, bu yardımı sağlayacak sorumlunun başvuru komutan olduğu belirtilmek suretiyle uygulamaya açıklık getirilmiştir.

Aynı Kanunun 32 nci maddesi (E) fıkrası, yukarıda açıklanan nedenlerle ve 11/E fıkrasına uyar duruma getirilmiştir.

Madde 4. — Tasarının 4 ncü maddesiyle 10.2.1963 gün ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkında Kanuna 1932 sayılı Kanunla eklenen 7 nci maddesi 3 ncü fıkrası değiştirilmiş, 10 ncu maddesine bir fıkra eklenmiş ve 171 sayılı Kanunun 13 ncü maddesi (b) bendi değiştirilmiştir.

Bu değişikliklerden :

A) 171 sayılı Kanuna 1932 sayılı Kanunla eklenen 7 nci maddenin 3 ncü fıkrasında yapılan değişiklik ile toplantı veya gösteri yürüyüşünün yapılmasından önce düzenleme kurulunca o yerin mülkiye amirine verilmesi gereken bildirin verilme süresinin 48 saatten 72 saate çıkarılması amaçlanmıştır. Sürenin uzatılması, tasarı ile yasanın 10 ncu maddesine eklenen erteleme yetkisinin kullanılmasına işlerlik kazandırmak için zorunlu görülmüştür.

B) Aynı Kanuna 1932 sayılı Kanunla eklenen 10 ncu maddeye bu kez eklenen fıkra ile, yasanın amacına uygun biçimde toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin her türlü saldırıdan uzak biçimde yapılmasını sağlamak ve sırf bu amaçla idarenin gerekli önlemleri alması için gerek gördüğü süreyi kazanabilmesi ve önlemlerini tam alabilmesi için o yerin mülkiye amirine toplantı veya yürüyüşü 10 günü aşmamak üzere erteleme yetkisi tanınmaktadır.

İdarenin böyle bir yetkiye duyduğu gereksinim ortadadır. Erteleme yetkisinin olmayışı bazı durumlarda her türlü saldırı ve baskıdan uzak olarak yapılması gereken toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin korunmasını sağlayacak önlemleri alma olanağını ortadan kaldırmaktadır. Bu yetkinin kötüye kullanılmasını önlemek üzere hızla sonuç verecek bir yargı denetimi öngörülmüş bu yolda hakkın özüne dokunacak nitelikteki uygulamanın önüne geçilmiştir.

C) 171 sayılı Kanunun 13 ncü maddesi (b) bendinde yapılan değişiklikle, 6136 sayılı Kanunda yapılması düşünülen ve TBMM'ne sunulmuş olan tasarı hükümlerinin 171 sayılı Kanuna yansması sağlanmıştır.

Madde 5. — 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkındaki Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında 19.1.1976 gün ve 1932 sayılı Kanunun 9 ncu maddesi değiştirilerek yeniden düzenlenmiştir.

Bu değişiklikle cezaların artırılması ve verilen cezanın ertelenmesi ve paraya çevrilmesi önlenerek ceza etkinliğinin artırılması amaçlanmıştır.

Madde 6. — Tasarının 6 ncü maddesiyle 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun I nci kısmının, ödevler ve sorumluluklar başlıklı ikinci bölümü sonuna bir madde eklenmektedir.

657 sayılı Kanunun söz konusu I nci kısmın ikinci bölümü Devlet memurlarının genel olarak ödev ve sorumluluklarını belirlemekte ve Devlet memurunun göreve bağlılığını ve görevde yansızlığını sağlayacak hükümleri içermekte, memuru yansızlıktan ayırabilecek bazı davranışları yasaklamaktadır. Ancak günümüzde çok yaygınlaşan örgütlenme eğilimi dernekleri günlük yaşamımızda çok etkili kuruluşlar durumuna getirmiş, hemen her konuda binlerce derneğin kurulmasına neden olmuştur. Bu eğilim Devlet memurlarını da etkilemiştir. Memurlardan pek çoğu gördüğü kamu hizmetiyle ilgili olsun olmasın ilgi duyduğu derneklere üye olmakta, bunların çalışmalarına katılmaktadır. Yoğunlaşan derneksel çalışmalar ister istemez kamu hizmetlerini ve kamu görevlilerini olumlu veya olumsuz yönden etkilemekte ve giderek aynı kurumda çalışan personeli birbirine karşı düşebilen derneklere karşı karşıya getirebilmektedir. Bu durum Devlet memurunun yan tutmadan çalışmasını engellemekte ve kamu hizmeti bundan etkilenmektedir.

Bu nedenle Devlet memurlarının derneksele çalışmalar yoluyla yansızlıktan ayrılmasını önlemek kaçınılmaz duruma gelmiş ve bunu sağlamak üzere 657 sayılı Kanunun I nci kısmın 2 ncü bölümü sonuna söz konusu madde eklenmiştir.

Madde Devlet memurlarının dernek kurma ve derneklere girme açısından uyma zorunda olduğu hususları belirtmektedir.

Madde 7. — Tasarının 7 nci maddesi ile 22.11.1972 gün ve 1630 sayılı Dernekler Kanununun 2 nci maddesi birinci fıkrasının son cümlesi, 4 ncü maddesi birinci fıkrasının son cümlesi, 7 nci maddesi (b) bendi, 9 ncu maddesi birinci fıkrası, 35 nci maddesi, 51 nci maddesi ikinci fıkrası ile 64 ncü maddesi değiştirilmekte, 63 ncü maddesine bir fıkra eklenmesi ve kanuna bir ek ve bir geçici madde eklenmesi öngörülmektedir.

A) Dernekler Kanununun 2 nci maddesi dernek kurma hakkını düzenlemekte ve kimlerin dernek kuramayacağını belirtmektedir. Yasanın dernek kurma hakkını elinden aldığı bir kişinin kurulmuş derneklere üye olması aynı derecede sakıncalı olacağı doğal olduğundan bu boşluğun doldurulması için 1630 sayılı Dernekler Kanununun 2 nci maddesi, 1 nci fıkrası son cümlesi bu yolda değiştirilmiştir.

B) Dernekler Kanununun 4 ncü maddesi, derneklerce amaç olarak benimsenmeyecek konuları belirttiğinden sonra amacı birden çok olan derneklerin kurulamayacağını hükme bağlamaktadır. Kanunun 1 nci maddesinde, kazanç paylaşma dışında belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere en az 7 kişinin bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmeleri yoluyla kurulan derneklerin bu kanun hükümlerine bağlı olacağını hükme bağlarken derneğin tanımını yapmış bulunmaktadır. Bu tanımdan derneklerin ancak (belirli ve ortak bir amacı) olabileceği anlaşılmaktadır. Tek amacın belirli olabilmesi ancak, bu amacı gerçekleştirmek için yapılacak çalışmaların konuları ve davranış biçimlerinin açıklanmasıyla olası bulunduğu açıktır. Bu hususta derneklerin yürüttüğü çalışmaların amaç doğrultusunda ve amaç içinde yapılıp yapılmadığının denetlenmesi işlemi için de önem göstermektedir. Dernek kuran kişilerin bu durumu açık biçimde anlayabilmesi için söz konusu değişikliğin yapılması zorunlu görülmüştür.

C) Aynı Kanunun 7 nci maddesi (b) bendi 4 ncü maddede yapılan değişikliğe paralel olarak ve aynı gerekçeyle değiştirilmiştir.

Ç) Dernek tüzükleri idarece ancak kuruluş aşamasında denetlenebilmekte ve bu aşamada kanuna aykırılık veya noksanlık saptanması durumunda ilgililerden tüzüğün düzeltilmesi istenebilmektedir. Yürürlükteki hükme göre çalışma alanı bir il içinde kalan derneklerin tüzükleri merkezinin bulunduğu il valiliğince, birden çok ilde çalışacak derneklerin tüzükleri ise İçişleri Bakanlığınca incelenmektedir. Kurulardan sonra çalışma alanını çok ile yayan dernek tüzükleri şube açtığı il valiliklerince ve İçişleri Bakanlığınca incelemeye bağlı tutulduğunda tüzükte bu aşamada saptanan kanuna aykırılık veya noksanlıkların giderilmesi olanaklı bulunamamaktadır. Bu boşluğun giderilmesi ve değişik nedenlerle sonraki incelemelerde saptanan kanuna aykırılık veya noksanlıkların giderilmesine olanak sağlanması için söz konusu değişiklik yapılmıştır.

D) Dernekler Kanununun 35 nci maddesi dernekler için yasaklanmış çalışmaları belirtmektedir. Madde, yasanın 4, 7 ve 9 ncu maddelerinde yapılan değişikliklerin maddeye yansıtılması için değiştirilmiş ve derneklerin (siyasetle uğraşamayacakları) hükmünü içerecek biçimde yeniden düzenlenmiştir.

Dernekler Kanununun 4 ncü maddesinin (i) bendi siyasi amaçla dernek kurulmasını yasaklamıştır. Bu itibarla 35 nci maddenin yeni düzenlenmesinde derneklerin siyasetle uğraşmalarını yasaklayan hükmün konması bu yasağın bir başka biçimde anlatımından öte bir anlam taşımamaktadır. Bir başka deyimle 35 nci maddenin yeni biçiminde, I sayılı fıkranın (d) bendi olarak metne konan hüküm dernekler için yeni bir yasaklanmış çalışma türü olmamaktadır.

E) Dernekler Kanununun 51 nci maddesi ikinci fıkrası, derneklerce kullanılacak alıncıların Maliye Bakanlığınca bastırılarak derneklere verilmesi esasını getirecek biçimde düzenlenmiştir. Derneklerin vatandaşın veya üyelerinden para alırken kullanılan alıncıların düzensizliği, pek çok yakınmaya konu olmakta ve türlü yolsuzlukların yapılmasını kolaylaştıracak bir düzensizlik göstermektedir.

Bu sakıncaların giderilmesinin en etkili önlemi olarak derneklerce kullanılan alıncıların Maliye Bakanlığınca bastırılıp derneklere verilmesi yöntemi olduğu düşünülmüş ve madde ona göre düzenlenmiştir. Uygulamanın ayrıntısı ve özellikle denetlemenin yöntemi İçişleri ve Maliye bakanlıklarınca düzenlenecek yönetmeliğe bırakılmıştır.

F) Aynı Kanunun 64 ncü maddesi yeniden düzenlenmiş, düzenlemede yasaklanmış amaçla dernek kuranlara verilecek cezalar artırılırken, amacı tek ve belirli olmayan veya tüzüğünde saptanan çalışma konuları ve çalışma biçimleri amaca uygun bulunmayan dernekleri kuranlar veya bu yolda yönetenler hakkında uygulanacak ceza, durum öteki durumlar kadar ağır olamayacağı için daha düşük tutulmuştur.

G) Kanunun 2 nci maddesinde yapılan değişikliğe uygun olarak derneklere girme hakkı bulunmayan kişileri dernek üyeliğine kabul eden yöneticiler ile, bu yasaklamaya karşın dernek üyesi olanlara verilecek cezanın belirlenmesi için 63 ncü maddeye bir fıkra eklenmektedir.

H) Gerek yöneticileri, gerek üyeleri suç işlemeyi gelenek durumuna getiren derneklerin zor olaylarını yaygınlaştırıp sürdürülmesindeki etkileri son zamanlarda belirginleşmiş, pek çok dernek suçluların sığındığı, suçların tezgâhlandığı odaklar olarak ortaya çıkmıştır. Bu olaylarla etkili düzeyde savaşım için bu derneklerin kapatılması tek çıkar yol olarak görülmüş ve bunu sağlayacak hüküm ek madde ile yasa metnine konulmuştur.

İ) Dernekler Kanununa eklenen geçici 4 ncü madde, yasada yapılan değişikliklere göre dernek tüzüklerinde yapılması zorunlu değişiklikleri düzenlemektedir.

Madde 8. — Adli görev yaparken suç işleyen kolluk amir ve memurları için yapılacak kovuşturmada uygulanacak yöntemin değiştirilmesi için 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 154 ncü maddesi değiştirilmekte ve kolluk personeli için eskiye oranla değişik bir yöntem uygulanması öngörülmektedir.

Madde 9 ve 10. — Yürürlük ve yürütme maddeleri olup anlamları açıktır.

TASARI VEYA TEKLİFİN

Cumhuriyet Senatosu
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü

24 . 1 . 1980

Sıra Sayısı
M.M. C.S.

ÖZETİ

Kamu Güvenliğine ve Kolluk Hizmetlerine İlişkin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Bunlara Yeni Hükümler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı

375'e

1 nci Ek

MİLLET MECLİSİNDE KALDIĞI SÜRE : 3 aydan fazla
CUMHURİYET SENATOSUNDA KALACAĞI SÜRE : 3 ay.
SÜRENİN BİTİŞ TARİHİ : 24 Nisan 1980

TASARI VEYA TEKLİFİN HAVALA EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR, TANINAN SÜRE (Gün)

1. — Anayasa ve Adalet Komisyonu : On gün
2. — İçişleri Komisyonu : On gün

Anayasa ve Adalet Komisyonu Raporu

Cumhuriyet Senatosu
Anayasa ve Adalet Komisyonu
Esas No: 1/684
Karar No : 15

30 . 1 . 1980

Cumhuriyet Senatosu Yüksek Başkanlığına

Millet Meclisinin 22 Ocak 1980 tarihli 32 nci Birleşiminde görüşülerek işaret oyuyla kabul edilen, Kamu Güvenliğine ve Kolluk Hizmetlerine İlişkin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Bunlara Yeni Hükümler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı, Millet Meclisi Başkanlığının 24 Ocak 1980 tarihli ve 2486 sayılı yazıları ile Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmiştir. Cumhuriyet Senatosu Başkanlığınca da aynı gün Ko-

misyonomuza gönderilen tasarı, Komisyonumuzun 30 Ocak 1980 tarihli toplantısında, İçişleri, Milli Savunma ve Adalet bakanlıkları temsilcileri de hazır bulunduğu halde incelenmiştir.

Tasarı 2559 sayılı Polis Vazife ve Selâhiyet Kanunu, 3201 sayılı Emniyet Teşkilât Kanunu, 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu, 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkındaki Kanun, 1630 sayılı Dernekler Kanunu ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda bazı değişiklikler yapılmasını ve bunlara yeni hükümler eklenmesini öngörmektedir.

Tasarı, gerekçesinde de belirtildiği üzere, şiddet eylemlerinin önlenebilmesi için, Anayasal hükümler içinde kalınarak, daha etkin yasal tedbirler almaya yöneliktir.

Komisyonumuz, tasarıyı önce Anayasamızın temel ilkeleri açısından değerlendirmiş, daha sonra öngörülen değişiklikleri, içinde bulunduğumuz koşulların gerekli kıldığı çözümlere uygunluğu yönünden incelemiştir. Komisyonumuz tasarının tümünü olumlu karşılayarak maddelerinin görüşülmesine geçmiştir.

Millet Meclisi metninin 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8 nci maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir. Komisyonumuz çalışmalarını sırasında, tasarının 2 nci maddesi kapsamında yer alan 86 ncı maddede geçen «aylık» deyiminin «brüt aylık tutarı» olduğunu tespit etmiştir.

İşbu raporumuz, havalesi gereğince Cumhuriyet Senatosu İçişleri Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü	Kâtip
C. Bşk. S. Ü.	İstanbul	Aydın	Eskişehir
Prof. Dr. Safa Reisoğlu	Ali Oğuz	Sadettin Demirayak	Hikmet Savaş
	Toplantıda bulunamadı		
Amasya	Ankara	Bursa	İstanbul
Nevzat Şener	Turhan Kapanlı	Şeref Kayalar	Sadık Batum
Toplantıda bulunamadı			
Kahramanmaraş	Kütahya	Manisa	
Rıza Akgün	Fevzi Ergün	Çerçeve 2 nci madde ile değiştirilen 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununa eklenen ek 8 nci madde ve buna paralel olan geçici 3 ncü maddeye muhalifim	
	Toplantıda bulunamadı	Fahri Dayı	
Muğla	Samsun	Tabii Üye	Tabii Üye
Fevzi Özer	Celâl Arslan	Mucip Ataklı	Ahmet Yıldız
		Toplantıda bulunamadı	Toplantıda bulunamadı

Anayasa ve Adalet Komisyonu Başkanlığına

KARŞI OY

Çerçeve 2 nci madde ile değiştirilen 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununa eklenen Ek 8 nci maddeye ve buna paralel olarak kabul edilen geçici 3 ncü maddeye karşıyım.

Şöyleki :

1. Ek madde 8'de «Emniyet Teşkilatı mensupları ile çarşı ve mahalle bekçileri dernek ve vakıf kuramazlar...» denmektedir.

2. Anayasamızın Temel Haklar ve Ödevler kısmında yer alan 11 nci maddenin ikinci fıkrasına göre: Kanun, temel hak ve hürriyetlerin özüne dokunamaz.

Gene Anayasamızın 29 ncu maddelerine göre herkes, önceden izin almaksızın dernek kurmak hakkına sahiptir. Ancak gene Anayasamızın 29 ncu maddesine göre: Kanun, Devletin ilkesi ve milletiyle bütünlüğünün, milli güvenliğinin, kamu düzeninin ve genel ahlâkın korunması maksadıyla sınırlar koyabilir.

Buradaki sınırlar koyma, temel hak ve hürriyetin özüne dokunma anlamında değildir.

Anayasamızın 29 ncu maddesindeki; Devletin ülkesi ve milletiyle bütünlüğünün, milli güvenliğinin, kamu düzeninin ve genel ahlâkın korunması maksadıyla sınırlar koyabilir denmesi, dernek kurulamaz, temel hak kullanılamaz anlamında değildir. Bu hakkın böyle sınırlamalar ile kullanılabileceğini belirler.

Bu nedenledirki dernek kurma hakkını tamamen bertaraf etmeden bazı kayıtlarla dernek kurma hakkı kabul edilebilir.

Örneğin: «Emniyet örgütü mensupları ile çarşı ve mahalle bekçileri, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 6, 7, 8, 9, 10, 11 ve 12 nci maddelerinde belirtilen ilke, ödev ve sorumlulukları ile bağdaşmaz amaçlar güden yada çalınmalar yapan dernekleri kuramazlar, bu yolda çalışan derneklere üye olamazlar, bu derneklerin çalışmalarını destekleyemezler, başkalarını üye ve destek olmaya zorlayamaz yada özendirmezler.» denilerek, dernek kurma hakkının özüne değil, ama Anayasamızın 29 ncu maddesinin esprisine denk düşen sınırlamalar düşünülebilir.

Oysaki Komisyonca kabul edilen metin, dernek kurma gibi bir temel hakkın özünü ortadan kaldırır mahiyette olduğundan muhalifim.

C. S. Manisa Üyesi
Fahri Dayı

İçişleri Komisyonu Raporu

Cumhuriyet Senatosu
İçişleri Komisyonu
Raporu
Esas No. : 1/684
Karar No. : 2

8.2.1980

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Millet Meclisinin 22 Ocak 1980 tarihli 32 nci Birleşiminde görüşülerek işaret oyuyla kabul edilen, «Kamu Güvenliğine ve Kolluk Hizmetlerine İlişkin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Bunlara Yeni Hükümler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı» Millet Meclisi Başkanlığının 24 Ocak 1980 tarihli ve 2486 sayılı yazıları ile Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmişti.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığınca da 1 Şubat 1980 tarihinde Komisyonumuza gönderilen tasarı, Komisyonumuzun 5 Şubat 1980 tarihli toplantısında, İçişleri ve Adalet bakanlıkları temsilcilerinin katılımıyla incelenip görüşüldü.

Kanun Tasarısı 2559 sayılı Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu, 3201 sayılı Emniyet Teşkilât Kanunu, 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu, 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürütüşü Hakkındaki Kanunu, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile 1630 sayılı Dernekler Kanununda bazı değişiklikler yapılmasını ve bunlara yeni hükümler eklenmesini öngörmektedir.

Komisyonumuz, şiddet eylemlerinin önlenmesi ve daha etkin yasal tedbirler almaya yönelik olan tasarımı, Millet Meclisinden geçen biçimiyle kabul etmiş ve maddelerinin görüşülmesine geçmiştir.

1. 2559 sayılı Polis Vazife ve Salâhiyet Kanununun 9 ncu maddesine eklenen ek fıkralar ile polisin bu maddede gösterilen silah, alet ve eşyaları bulundurduğundan kuşku duyduğu kişileri, o yerin en büyük mülkiye amirinin, emri ile arayabileceği hükmü getirilmektedir. Ancak o yerin en büyük mülkiye amirinin arama ve elkoymaya ilişkin emri yazıyla verilir. İvedi durumlarda sözlü olarak verilen emir en kısa zamanda yazı ile doğrulanır.

5680 sayılı Basın Kanunu kapsamına giren basılı eserlerin arama ve zaptı genel hükümlere göre olur.

Aynı Yasanın 17 nci maddesine eklenen fıkra ile de, polis suç işlenmesini önlemek veya işlenmiş suçların faillerini ele geçirmek için kişilenden «Kendinin polis olduğunu belirleyen belgeyi gösterdikten sonra» kimliğini sorabilir.

2. 3201 sayılı Emniyet Teşkilât Kanununun, emniyet örgütü personeline uygulanacak cezaları belirleyen 82 nci maddesi, emniyet hizmetlerinin özelliğine göre yeniden düzenlenmektedir.

Personelin sicil raporlarını durdurmaya yetkili emirleri belirleyen 85 nci madde; hizmet özelliği ve hiyerarşik ilişkiler dikkate alınarak değiştirilmekte ve örgüt mensuplarına sicil raporu vermeye yetkili amirlerin nasıl tespit edileceği yeniden belirlenmektedir.

Aynı Yasanın 86 ncı maddesi ile başarılı hizmet ve davranışların ödüllendirilmesine ilişkin hükümler genişletilmektedir. Ayrıca bu 86 ncı madde hükmünün geriye yürüme tarihi 1 . 1 . 1968 tarihidir.

Tasarı ile getirilen ek maddelerle, hizmetin ve mesleğin özellikleri dikkate alınarak emniyet örgütünde uygulanacak disiplin cezaları belirlenmekte, teşkilât mensuplarına disiplin cezası uygulayacak disiplin kurullarının kuruluş, görev, yetki ve çalışma esas ve usulleri düzenlemekte, ülkenin iç güvenliğini, kamu düzenini sağlamakla yükümlü silahlı bir kuruluş olan emniyet teşkilâtında görev alanların dernek kurmalarına ve spor dernekleri dışında kalan derneklere üye olamamalarına ilişkin hüküm getirilmektedir.

Geçici maddelerle de yeni kurulan disiplin kurullarına, mevcut dosyaların aktarma biçimi düzenlenmekte ve dergi ve gazetelerin yeni duruma geçişleri için bir süre verilmektedir. Ayrıca derneklerin infisah zamanı ve mallarının tasfiyesi usulü belirlenmiştir.

3. 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11 ve 32 nci maddelerinde yapılan değişikliklerle; Vali ve kaymakamların, ani ve olağanüstü olayları, emrindeki kolluk kuvvetleriyle bastıramamaları halinde askeri kuvvetlerden yardım isteme yetkisi, yardıma gelen askeri kuvvetlere görev verilmesi, bu kuvvetlerin kolluk kuvvetleriyle birlikte çalışması halinde sevk ve yönetim esasları ve çalışmalarda koordinasyonun sağlanması düzenlenmektedir.

4. 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkındaki Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında 19.1.1976 gün ve 1932 sayılı Kanunun 9 ncu maddesinde yapılan değişikliklerle Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkındaki Kanunun 18, 19, 20, 21, 22, 23 ve 24 ncü maddelerine göre tayin edilecek hapis cezaları iki kat artırılmaktadır. Ancak, hükmolunan hapis cezası beş yılı geçmemektedir.

5. 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 1897 sayılı Kanunla değişik 1 nci maddesinin üçüncü fıkrasını değiştiren ve bu kanuna «ek geçici madde 54» ü ekleyen 5 nci madde, Millet Meclisinin kabul ettiği şekilde Komisyonumuzca da benimsenmiştir.

6. Tasarının çerçeve 6 ncı maddesi ile 22.11.1972 gün ve 1630 sayılı Dernekler Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi, 4 ncü maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi, 7 ncı maddesinin (b) bendi, 35 nci maddesinin (I - a) bendi, 51 nci maddesinin 2 nci fıkrası ve 63 ncü maddesi değiştirilmekte, bu kanuna bir ek ve bir geçici madde eklenmesi öngörülmektedir.

1630 sayılı Dernekler Kanununda yapılan değişikliklerle ve bu kanuna eklenen hükümlerle, idarenin dernekler üzerindeki denetimine etkinlik kazandırmak için, dernek tüzüklerinde amacın belirgin şekilde ifadesi ve derneğe yürütülecek faaliyetlerin açıkça belirtilmesi mecburiyeti getirilmekte; dernek kurma veya derneğe üye olma hakkına sahip olmadıkları halde dernek kuranlar ile derneğe üye olanlar bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılmaktadır. Dernek gelirlerinin etkin şekilde denetlenmesi için dernek gelirlerinin alınmasında kullanılacak alındı belgesinin Maliye Bakanlığınca hazırlanması esası getirilmiştir. Ayrıca bir derneğin, suç sayılan eylemlerin kaynağı olduğunun belirlenmesi halinde, bir ilde kurulmuş dernekler için ilgili valiliğin ya da o yer Cumhuriyet Savcılığının, birden çok ilde kurulmuş dernekler için İçişleri Bakanlığının ya da derneğin genel merkezinin bulunduğu yer Cumhuriyet Savcılığının istemi üzerine, mahkemece o derneklerin kapatılacağı hükme bağlanmıştır.

7. Millet Meclisi metninin 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8 nci maddeleri Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir. Komisyonumuz yasa tasarısını Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunda görüşülmekte olan Bütçe Kanunundan sonra öncelikle ve ivedilikle görüşülmesini de karar altına almıştır.

Raporumuz Genel Kurulun onayına arz edilmek üzere saygıyla sunulur.

İçişleri Komisyonu Başkanı
Muğla
Haldun Menteseoğlu

Sözcü
Manisa
Erol Yavuz

Kâtip
İzmir
Münir Daldal
Toplantıda bulunamadı

Üye
İstanbul
Vefa Poyraz
Toplantıda bulunamadı.

Üye
Sinop
A. Vehbi Uğur

Üye
Aydın
3201 Sa. Y. 86'da miras hukukunu
rencide edici 1630 Sa. Y. Ek 8'e Mu-
halifim.

Sadettin Demiryak

Üye
Tabii Üye
Şükran Özkaya
Toplantıda bulunamadı.

Üye
Erzincan
Orhan Özen

Üye
Samsun
3201'in Ek 8 nci maddesine ve Ek
4 ncü maddeye B bendinin eksikliği
nedeniyle muhalifim.

Muharrem Bartın

Üye
İstanbul
Aysel Baykal
Toplantıda bulunamadı.

Üye
Cumhurbaşkanınca S. Üye
N. Kemal Şentürk

Üye
Malatya
Hamdi Özer

Üye
Ankara
İbrahim Öztürk

Üye
Tabii Üye
Sezai O'Kan

Üye
Tekirdağ
Orhan Öztürk
Toplantıda bulunamadı.

KARŞI OY YAZISI

Çerçeve 2 nci madde ile değiştirilen 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununa eklenen Ek 8 nci madde ve buna paralel olarak kabul edilen geçici 3 ncü maddeye karşıyız.

1. Ek madde 8'de «Emniyet Teşkilatı mensupları ile çarşı ve mahalle bekçileri dernek ve vakıf kuramazlar...» denmektedir.

2. Anayasamızın temel haklar ve ödevler kısmında yer alan 11 nci maddenin ikinci fıkrasına göre; Kanun, temel hak ve hürriyetlerin özüne dokunamaz.

Gene Anayasamızın 29 ncu maddesine göre herkes, önceden izin almaksızın dernek kurma hakkına sahiptir. Dernekler, Kanunun gösterdiği hallerde hâkim kararıyla kapatılabilir. Ancak gene Anayasamızın 29 ncu maddesine göre; kanun, Devletin ülkesi ve milletiyle bütünlüğünün, milli güvenliğinin, kamu düzeninin ve genel ahlakın korunması maksadıyla sınırlar koyabilir.

Buradaki sınırlar koyma, temel hak ve hürriyetin özüne dokunma anlamında değildir. Anayasamızın 29 ncu maddesindeki, Devletin ülkesi ve milletiyle bütünlüğünün, milli güvenliğinin, kamu düzeninin ve genel ahlakın korunması maksadıyla sınırlar koyabilir denmesi, dernek kurulamaz, temel hak kullanılmaz anlamında değildir. Bu hakkın bazı sınırlamalar ile kullanılabilmesini belirler. Bu nedenledir ki dernek kurma hakkını tamamen bertaraf etmeden bazı kayıtlarla dernek kurma hakkı kabul edilebilir.

Oysa ki, Komisyonca kabul edilen metin, dernek kurma gibi bir temel hakkın özünü ortadan kaldırır mahiyette olduğundan muhalifiz.

Aydın Senatörü
Sadettin Demiryak

Samsun Senatörü
Muharrem Bartın

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Kamu Güvenliğine ve Kolluk Hizmetlerine İlişkin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Bunlara Yeni Hükümler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 4.7.1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun 9, 15 ve 20 nci maddelerine, aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Madde 9. — Milli Güvenlik ve kamu düzeni bakımından gecikmede sakınca bulunan durumlarda, suç işlenmesini önlemek amacıyla o yerin en büyük mülkiye amirinin emriyle polis, genel olarak suç delillerini ve özellikle yukarıdaki A, B, C, D bentlerinde sayılan alet veya eşyaları bulundurduğundan kuşkulandığı kişilerin üstlerini, araçlarını, eşyalarını ve özel kâğıtlarını arar, suç unsuru gördüklerine el koyar ve evrakıyla birlikte adalet organlarına verir.»

«Madde 15. — Polis, görevi sırasında kuşkulandığı kişilerden kimliğini sorabilir. Kimliğini saptayıcı belge gösteremeyenler veya gösterdiği belgenin doğruluğu konusunda ciddi kuşku duyulan kişiler hakkında bu Kanunun 5 nci maddesi gereğince işlem yapılır.»

«Madde 20. — Milli Güvenlik veya kamu düzeni bakımından gecikmede sakınca bulunması durumunda, o yerin en büyük mülkiye amirinin emriyle polis:

- I - Devletin kişiliğine karşı işlenen cürümlerin eylemcilerini yakalamak veya delillerini saptamak için,
 - II - Devlet kuvvetleri aleyhine yalnız veya toplu olarak saldırıları ya da direnenleri yakalamak veya bunların saldırı ve direnmelerini kırmak için,
 - III - Hükümete karşı şiddet kullanan veya gösteren veya direnenlerin yakalanması, saldıran ya da direnenlerin engellenmesi ve uzaklaştırılması için,
 - IV - Ağır cezalı bir suçun sanığı olarak yakalandıktan sonra kolluk kuvvetlerinin elinden kaçmakta olan kişilerin yakalanması için,
 - V - Kanunsuz toplantı ve yürüyüşleri dağıtmak ve eylemcilerini yakalamak için.
- Gerçek ve tüzelkişilerin hangi amaçla olursa olsun kullandıkları bütün yapılara ve bunların eklentilerine girebilir, buralarda arama yapabilir ve bulduğu suç eşyalarına el koyabilir.»

MADDE 2. — 4.6.1937 gün ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilât Kanununun 82, 85 ve 86 nci maddeleri aşağıdaki biçimde değiştirilmiş, bu Kanuna 7 ek madde ile iki geçici madde eklenmiştir.

«Madde 82. — Emniyet Teşkilâtı mensuplarına verilecek disiplin cezaları:

- A) Uyarma : Memura, görevinde daha dikkatli davranması gerektiğini yazı ile bildirmektir.
- B) Kınama : Memura, görevinde de davranışlarında kusurlu sayıldığını yazı ile bildirmektir.
- C) Aylık Kesimi : Memurun 15 günlüğe kadar aylığının kesilmesidir.
- Ç) Kısa Süreli Durdurma : Memurun bulunduğu kademe ilerlemesinin 4 veya 6 ay için durdurulmasıdır.
- D) Uzun Süreli Durdurma : Memurun bulunduğu kademe ilerlemesinin 12, 16 veya 20 ay durdurulmasıdır.
- E) Meslekten Çıkarma : Memurun, emniyet örgütü hizmetlerinde bir daha çalıştırılmamak üzere meslekten çıkarılmasıdır.
- F) Devlet Memurluğundan Çıkarma : Bir daha devlet memurluğuna atanmamak üzere memurluktan çıkarmaktır. Bu ceza 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine göre ve bu Kanunda gösterilen yetkili disiplin kurulunca uygulanır.

Kısa veya uzun süreli durdurma cezaları, ceza süresi içinde derece yükselmesi için açılan kurslara, yarışma sınavı veya seçmelerine girebilmeyi de önler.

Disiplin cezası verilmesine neden olmuş eylem ya da durumun, cezaların sicilden silinmesine ilişkin süre içinde yinelenmesinde bir derece daha ağır ceza uygulanır. Aynı derece cezayı gerektiren, fakat aynı eylem ve durumlar nedeniyle verilen disiplin cezalarının üçüncü uygulanmasında bir derece ağır ceza verilir.

Kurumda geçmiş hizmetleri sırasında çalışmaları olumlu bulunan ve iyi veya çok iyi derecede sicil alan memurlar için verilecek cezalarda bir derece hafif olanı uygulanabilir.»

«Madde 85. — Emniyet Teşkilatı mensupları hakkında sicil raporu doldurmaya yetkili amirler, vali ve kaymakamlara yetkilerini kullanıp kullanmamakta takdir hakları kendilerine ait olmak üzere son sicil amiri yetkisi verilmek koşulu ile, emniyet hizmetlerinin gerekleri, hiyerarşik ilişkiler ve disiplin esasları gözönüne alınarak düzenlenecek bir yönetmelikle belirlenir.»

«Madde 86. — Emniyet Teşkilatı mensupları, 1475 sayılı Kanun hükümlerinden başka aşağıdaki durumlarda;

- A) Ülkenin güvenlik ve esenliği, Devletin çıkarları ve kişilerin mal, can ve iffetini korumada yüksek hizmetleri görülenlere, fiilen almakta oldukları aylık tutarlarının iki katından beş katına kadar,
B) Olağanüstü durumlarda yaşamını ortaya koyarak büyük yararlıklar gösterenlere, fiilen almakta oldukları aylık tutarının altı katından 24 katına kadar,»

Para verilerek ödüllendirilir.

«EK MADDE 1. — Emniyet Teşkilatında, disiplin ve soruşturma işlerinde kanunlarla verilen görevleri yapmak üzere, illerde, öğretim ve eğitim kurumlarında ve merkezde birer polis disiplin kurulu, merkezde Emniyet Genel Müdürlüğü Yüksek Disiplin Kurulu oluşturulur.

A) İl Polis Disiplin Kurulu :

Emniyet işleriyle görevlendirilen vali yardımcısının başkanlığında,

1. İl Hukuk İşleri Müdürü, bulunmadığı durumda valinin görevlendireceği il idare şube başkanlarından biri,
2. Emniyet Müdürü veya görevlendireceği müdür yardımcılarında biri, müdür yardımcısı bulunmadığı durumda il emniyet kuruluşunda emniyet müdüründen sonra gelen en yüksek rütbeli, rütbelerde eşitlik varsa daha kıdemli amir,
3. Emniyet İkinci Şube Müdürü veya şefi,
4. Emniyet Üçüncü Şube Müdürü veya şefinin;

B) Öğretim ve eğitim kurumlarındaki Polis Disiplin kurulları :

Kurum müdürünün Başkanlığında, aynı kurumda görevli rütbeli personel arasından genel müdür tarafından seçilen 4 amirin;

C) Emniyet Genel Müdürlüğü Merkez Disiplin Kurulu :

Personel işleri ile görevli genel müdür yardımcısının başkanlığında;

1. Personel Daire Başkanı,
2. Polis Teftiş Kurulu Başkanınca görevlendirilecek bir polis müşavir müfettişi veya polis başmüfettişi,
3. Genel müdürce seçilecek bir daire başkanı,
4. Hukuk İşleri Daire Başkanlığına bağlı şube müdürleri arasından genel müdür tarafından görevlendirilecek bir şube müdürünün;

D) Emniyet Genel Müdürlüğü Yüksek Disiplin Kurulu :

Genel Müdürün Başkanlığında,

1. Bakan tarafından görevlendirilecek, iki genel müdür yardımcısı,
2. Polis Teftiş Kurulu Başkanı,
3. Hukuk İşleri Daire Başkanının,

Katılması ile oluşur.

(B) bendi gereğince hangi öğretim ve eğitim kurumunda Polis Disiplin Kurulu oluşturulacağı ve disiplin kurulu oluşturulmayan öğretim ve eğitim kurumları personeli hakkında karar vermeye yetkili kurullar, Bakanlıkça saptanır.»

«EK MADDE 2. — Disiplin kurullarının disiplin cezası verebilecekleri personel ve uygulamaya yetkili oldukları cezalar aşağıda gösterilmiştir.

A) İl Polis Disiplin kurulları, kuruldukları il emniyet kadrosundaki:

1. Polis memurları, çarşı ve mahalle bekçileri ile atanması il makamlarına ait personele bütün disiplin cezalarını,
2. Komiser muavini, komiser ve başkomiserlere meslekten çıkarma cezası dışında kalan öteki disiplin cezaları

B) Öğretim ve eğitim kurumlarındaki polis disiplin kurulları, kurum kadrosunda görevli polis memuru ile kurumda öğrenim gören polis memuru ve adaylarına bütün disiplin cezalarını,

C) Genel müdürlük merkez disiplin kurulu, emniyet hizmetleri sınıfı mensuplarından;

1. Genel müdürlük, il, öğretim ve eğitim kurumları kadrolarındaki (8) nci meslek derecesinden (5) nci meslek derecesine (Bu derece dahil) kadar olan personel meslekten çıkarma cezası dışında kalan öteki disiplin cezalarını,

2. İl emniyet kadrolarındaki komiser muavini, komiser ve başkomiserler hakkında meslekten çıkarma cezasını,

3. Genel müdürlük merkez kuruluşu ve öğretim ve eğitim kurumları kadrolarındaki komiser muavini, komiser, başkomiserler ile genel müdürlük merkez kuruluşunda görevli polis memurları hakkında bütün disiplin cezalarını,

D) Genel müdürlük yüksek disiplin kurulu, emniyet hizmetleri sınıfında bulunanlardan;

1. Genel müdürlük, il öğretim ve eğitim kurumları kadrolarındaki (8) nci meslek derecesinden (5) nci meslek derecesine (Bu derece dahil) kadar olan personel hakkında meslekten çıkarma cezası,

2. Genel müdürlük, il, öğretim ve eğitim kurumları kadrolarındaki 4 ncü ve 3 ncü meslek derecelerinde bulunan personel hakkında meslekten çıkarma dışında kalan öteki disiplin cezalarını,

Verebilir.

Emniyet hizmetleri sınıfında bulunanlardan 1 nci ve 2 nci meslek derecelerinde bulunanlar hakkında disiplin cezası belirlemeye genel müdürlük ve il kadroları ile öğretim ve eğitim kurumlarındaki 4 ncü ve 3 ncü meslek derecesinde olan personel için meslekten çıkarma cezası vermeye Bakanlık Yüksek Disiplin Kurulu yetkilidir.

Emniyet Teşkilatı mensupları hakkında, hangi sınıf ve derecede olursa olsun, Devlet memurluğundan çıkarma cezası, genel hükümler çerçevesinde, yalnız Bakanlık Yüksek Disiplin Kurulunca verilir.

Disiplin kurullarının toplanma, görüşme ve karar verme esas ve yöntemleri, yetkili disiplin kurullarının oluşturulmaması durumunda uygulanacak kurallar ile bu konulara ilişkin öteki hususlar İçişleri Bakanlığınca bir yönetmelikle düzenlenir.»

«EK MADDE 3 — Emniyet Teşkilatında Emniyet hizmetleri sınıfı, dışında diğer sınıflardaki personel hakkında disiplin cezaları :

A) Kadro derecesi (5) ve daha aşağı olanlardan il emniyet kuruluşunda görevli olanlara il polis disiplin kurulunca, öğretim ve eğitim kurumlarında görevli olanlara o kurumun polis disiplin kurulunca; daha yukarı kadro derecesinde olanlara genel müdürlük merkez disiplin kurulunca;

B) Genel müdürlük merkez kuruluşunda görevli olanlardan kadro derecesi (5) ve daha aşağı olanlara genel müdürlük merkez disiplin kurulunca, daha yukarı olanlara da genel müdürlük yüksek disiplin kurulunca verilir.»

«EK MADDE 4. — Disiplin kurulunca verilen kararlardan :

A) İl Polis Disiplin Kurulunun polis memurları hakkında verilen meslekten çıkarma cezası dışındaki kararları valinin; polis memurları hakkında verilen meslekten çıkarma cezası kararları valinin önerisi, genel müdürlük yüksek disiplin kurulunun görüşü ve Bakanın onayı ile;

B) Genel Müdürlük merkez disiplin kurulu ile öğretim ve eğitim kurumlarındaki polis disiplin kurullarının meslekten çıkarma dışındaki kararları Emniyet Genel Müdürünün; meslekten çıkarma kararları Emniyet Genel Müdürünün önerisi ve Bakanın onayı ile;

C) Genel müdürlük yüksek disiplin kurulunun kararları Bakanın onayı ile kesinleşir.

İl polis disiplin kurullarınca verilen ve valinin önerisi ile merkeze gönderilen meslekten çıkarma kararlardan genel müdürlük yüksek disiplin kurulunca uygun görüş belirtilmeyen dosyalar Bakanlık Yüksek Disiplin Kurulunca kesin karara bağlanır.

Yukarıdaki (B) ve (C) bentleri gereğince onaya sunulan kararlardan uygun görülmeyenler de Bakanlık Yüksek Disiplin Kuruluna gönderilebilir.»

«EK MADDE 5. — Disiplin kurullarınca haklarında meslekten çıkarma cezası verilenlerden görev başında kalmasında sakınca görülenler, kararın onaylanmasına kadar, genel hükümlere göre görevinden uzaklaştırılabilir.

Bunlardan, meslekten çıkarma cezası, daha hafif bir cezaya indirilerek onaylanmış olanlar hakkında görevden uzaklaştırma önlemi hemen kaldırılır.»

«EK MADDE 6. — Emniyet teşkilatında bulunanlara doğrudan doğruya disiplin cezası vermeye yetkili olanlar aşağıda gösterilmiştir.

A) İçişleri Bakanı;

3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 13 ncü maddesinde belirtilen 3 ncü meslek derecesi (Bu derece dahil) ve daha aşağı meslek derecelerinde bulunan emniyet teşkilatı personeline uyarma, kınama, aylık kesimi cezası;

B) Emniyet Genel Müdürü ve İl İdare Kanununda verilen yetkiler saklı kalmak şartı ile valiler; başkomiserler ve aynı meslek derecesinde ve daha aşağı meslek derecelerinde bulunan emniyet teşkilatı personeline uyarma, kınama, 10 günlüğe kadar aylık kesimi cezası.

C) İl Emniyet müdürleri, Polis Enstitüsü Müdürü, polis öğretim ve eğitim kurumlarının müdürleri ile kaymakamlar;

Başkomiserler ve aynı meslek derecesinde ve daha aşağı meslek derecelerinde bulunan emniyet teşkilatı personeline uyarma, kınama, 3 günlüğe kadar aylık kesimi cezası.

D) Emniyet amirleri ve komiserler :

Birinci derecede sorumlu olarak görev yaptıkları yerlerde olmak koşulu ile, polis memurları ile eşit meslek derecesinde ve daha aşağı meslek derecelerinde bulunan emniyet teşkilatı mensuplarına uyarma, ve kınama cezası vermeye yetkilidirler.»

«EK MADDE 7. — Polis emeklilerince kurulan derneklerin yayınları dışında, diğer gerçek veya tüzel kişiler tarafından «polis» veya «emniyet» adları ile ya da eş anlama gelen ya da bu sözcüklerin baş ve sonlarına getirilen eklerle oluşturulan adları kullanarak dergi ve gazete yayınlanamaz ve dergilerde, duvar ve el ilanları ile diğer her türlü basılılarda emniyet hizmetleri sınıfı kıyafet Yönetmeliğinde belirtilen ve resmî kıyafet üstüne takılan polis yıldızı sembol olarak kullanılamaz.»

«GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, daha önce yürürlükte bulunan hükümler gereğince, doğrudan doğruya veya yetkili disiplin kurullarının görüşü alınarak merkeze gönderilen ve henüz karara bağlanmamış olan disiplin soruşturması dosyalarından;

A) Atamaya yetkili amir tarafından karara bağlanması gerekenlerin işlemleri sürdürülerek sonuçlandırılır.

B) Kısa veya uzun süreli durdurma (veya kıdem indirimi ya da yükselmenin bir dönem geciktirilmesi) cezaları ile meslekten çıkarma cezasına ilişkin dosyalar, hakkında soruşturma yürütülmüş olan memurun suçun işlendiği tarihteki görev yeri ve rütbesi esas alınarak, bu kanunda gösterilmiş olan yetkili disiplin kurullarınca karara bağlanmak üzere ilgili yeriye aktarılır.

C) Devlet memurluğundan çıkarma cezasına ilişkin olanlar da Bakanlık Yüksek Disiplin Kurulunca gereği yapılmak üzere ilgili birime gönderilir.»

«GEÇİCİ MADDE 2. — 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanununa bu kanunla eklenen ek madde 7'de belirtilen yasaklara aykırı olarak yayımlanmakta olan dergilerin, kanunun yürürlüğe girdiği tarihi izleyen bir ay içinde, durumlarının bu kanun hükümlerine uygun duruma getirilmesi zorunludur.»

MADDE 3. — 16 . 10 . 1949 gün ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11 nci maddesi (D) fıkrası ile 32 nci maddesi (E) fıkrası aşağıdaki biçimde değiştirilmiştir.

«Madde 11. — (D) Vali, meydana gelen olayların il içindeki kolluk kuvvetleriyle bastırılmaması veya meydana gelmesi olası olayların kolluk kuvvetleriyle önlenmesine olanak bulunamayacağı kanısına varırsa en yakın askeri (kara, deniz, hava) komutanlıklarından yardım gönderilmesini ister. Bu istek, başvuru komutanlıkça gecikmesiz yerine getirilir. İvedi durumlarda sözlü olarak yapılmış olan istem sonradan yazı ile pekiştirilir.»

«Madde 32. — (E) Kaymakam, meydana gelen olayların, ilçe içindeki kolluk kuvvetleriyle bastırılmaması veya meydana gelmesi olası olayların kolluk kuvvetleriyle önlenmesine olanak bulunamayacağı kanısına varırsa hemen valiyeye bilgi vererek yardım ister ve en yakın askeri (kara, deniz, hava) komutanlara da bilgi verir.»

MADDE 4. — 10 . 2 . 1963 gün ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkında Kanuna 1932 sayılı Kanunla eklenen 7 ncı maddesi üçüncü fıkrası ile 171 sayılı Kanunun 13 ncü maddesi (b) bendi aşağıdaki biçimde değiştirilmiş ve 1932 sayılı Kanunla eklenen 10 ncü maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Madde 7. — Toplantı, toplantının yapılmasından en az 72 saat önce ve çalışma saatleri içinde toplantının yapılacağı yerin bağlı bulunduğu en büyük mülkiye amirliğine düzenleme kurulundan en az üç üyenin imzalayacağı bir bildirim verilmesinden sonra yapılabilir.»

«Madde 10. — O yerin mülkiye amiri toplantı ya da gösteri yürüyüşü sırasında şiddet eylemlerine girişileceği veya toplantı ya da yürüyüşün şiddet eylemlerine dönüşeceği veya toplantı ya da yürüyüşün bozulacağı veya yapılmasına veya devamına engel olunacağı yolunda ciddi bilgiler elde edildiği yahut toplantı ya da gösteri yürüyüşü özgürlüğünün korunması ile ilgili etkin önlemlerin alınabilmesi için daha uzun süreye gereksinme duyulduğu durumda, toplantı ve gösteri yürüyüşünün 10 günü aşmamak üzere erteleyebileceği gibi dördüncü madde gereğince saptanan toplantı yeri ile gösteri yürüyüşü yolunu, aynı maddenin ilk fıkrasının son cümlesinde yazılı süre sınırlaması ile bağlı olmaksızın değiştirilebilir. Bu kararın bir örneği 7 ncı maddede öngörülen bildirim alınmasından itibaren en geç 24 saat içinde gerekçeli olarak düzenleme kuruluna bildirilir.

Düzenleme kurulu, bu karara karşı, bildirimden başlayarak 24 saatlik süre içinde, dilekçe ile o yerin asil-yeye ceza hâkimliğine itiraz edebilir; bu dilekçeye mülkiye amirliği kararının eklenmesi zorunludur. Bu itiraz, hâkimlikçe, duruşma yapılmaksızın evrak üzerinde incelenerek 24 saat içinde karara bağlanır; verilen karar hemen düzenleme kurulunun her hangi bir üyesine ve o yerin mülkiye amirliğine bildirilir. İtiraz üzerine verilen karar kesindir.

Hâkimlikçe o yerin mülkiye amirliği kararının kaldırılmasına karar verildiği takdirde, hâkimlik kararının yukarıdaki fıkra gereğince o yerin mülkiye amirliğine bildirilmesinden başlayarak 24 saat geçmedikçe toplantı ve gösteri yürüyüşü yapılamaz.

«Madde 13. — b) Ateşli silahlar veya patlayıcı maddeler veya kama, hançer, sivri uçlu ve oluklu bıçaklar, saldırma, şişli baston, sustalı çakı, pala, kılıç gibi her türlü kesici, delici veya topuz, topuzlu kamçı, muşta, taş, sopa, demir ve lastik çubuklar veya boğucu tel ve zincir gibi her türlü bereleyici veya boğucu araçlar veya yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı eczalar veya her türlü zehirler veya her türlü sis ve gaz maddeleri ile salt saldırı ve savunmada kullanılmak üzere özel nitelikte bulunan benzeri madde araçları taşıyarak.»

MADDE 5. — 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkındaki Kanuna bazı maddeler eklenmesi hakkında 19 . 1 . 1976 gün ve 1932 sayılı Kanunun 9 ncü maddesi aşağıdaki biçimde değiştirilmiştir.

«Madde 9. — 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanunun 18, 19, 20, 21, 22, 23 ve 24 ncü maddelerinde yazılı hapis cezaları bir kat, para cezaları da beş kat artırılarak hükmolunur. Ancak hükmolunan hapis cezası 5 yılı geçemez.

Yukarıdaki fıkrada yer alan maddeler gereğince hükmolunan cezalar hiç bir biçim ve surette ertelenemez, bunlardan hapis cezası niteliğinde olanlar hiç bir biçim ve surette para cezasına çevrilemez.»

MADDE 6. — 14 . 7 . 1965 günlü ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 1 ncı kısım 2 ncı bölümün sonuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

«EK MADDE — Devlet memurları, bu bölümün 6, 7, 8, 9, 10, 11 ve 12 ncı maddelerinde belirtilen ilke, ödev ve sorumlulukları ile bağdaşmayan amaçlar güden ya da bu tür çalışmalar yapan dernek kuramazlar, bu yolda çalışan derneklere üye olamazlar, bu derneklerin çalışmalarını destekleyemezler, başkalarını üye ve destek olmaya zorlayamazlar veya özendirmezler.

Kurulmuş bu tür derneklerle bu yolda çalışan dernekler mahkeme kararı ile kapatılırlar.»

MADDE 7. — 22 . 11 . 1972 gün ve 1630 sayılı Dernekler Kanununun 2 ncı maddesi birinci fıkrasının son cümlesi, 4 ncü maddesi birinci fıkrasının son cümlesi, 7 ncı maddesi (b) bendi, 9 ncü maddesi birinci

fıkrası, 35 nci maddesi, 51 nci maddesi 2 nci fıkrası ve 64 ncü maddesi aşağıdaki biçimde değiştirilmiş, 63 ncü maddesine bir fıkra ile bu kanuna aşağıdaki ek madde ve geçici 4 ncü madde eklenmiştir.

«Madde 2. — Dernek kuramazlar ve derneklere üye olamazlar.»

«Madde 4. — Amacını güden, amacı tek ve belirli olmayan veya tüzüğünde saptanan çalışma konuları ve çalışma biçimleri amaca uygun bulunmayan derneklerin kurulması yasaktır.»

«Madde 7. — b) Derneğin amacı ve bu amacı gerçekleştirmek üzere dernekçe amaca uygun çalışmaların konusu çalışma' biçimleri.»

«Madde 9. — Bir ilde çalışacak derneklerin tüzükleri valiliklerce, birden çok ilde çalışacak derneklerin tüzükleri ise İçişleri Bakanlığınca incelenir. İçişleri Bakanlığı ve valilikler, gerekli gördüklerinde dernek tüzüklerini yeniden inceleyebilirler.»

«Madde 35. — I. Dernekler :

a) Tüzüklerinde gösterilen amaç ve bu amacı gerçekleştirmek üzere sürdürüleceği belirtilen çalışma konuları ve eylem biçimleri dışında her hangi bir eylemlerde bulunamazlar.

b) Rejim, doktrin veya ideolojileri itibariyle kanunların yasak ettiği amaç veya eylemleri benimseyen, bir devleti, bir partiyi, bir tüzel kişiliği, topluluğu veya amaç ve eylemleri benimseyen ölü veya yaşayan kişileri övmek amacıyla toplantı ve yayın yapamazlar. Bunlar adına yardım toplayamazlar ve başka çalışmalar yapamazlar.

e) Silahlı Kuvvetler hizmetleri ile Silahlı Kuvvetler personelinin bütün hakları ile ilgili yasal hükümlerin uygulanmasına veya yeni hükümler konmasına dair tutum ve eylemde bulunamazlar.

d) Hiç bir biçim ve yönde siyasi tutum ve davranışta bulunamazlar.

II - a) Dernek yöneticileri derneği temsil eden dernek amaçlarına uymayan toplantı ve gösteri yürüyüşlerine katılamaz veya bildirimde bulunamazlar ve dernek mensuplarını da bu yolda eyleme özendirmezler.

b) Öğrenci dernekleri her ne biçimde olursa olsun siyasal amaçlarla kurulamazlar.

Öğrenci dernekleri ancak, kuruldukları eğitim ve öğretim kurumuna kayıtlı öğrenciler tarafından o kurumun öğrencilerinin beden ve ruh sağlıklarının, korunması, beslenme, çalışma, dinlenme ve boş zamanların değerlendirilmesi gibi, sosyal veya eğitim ve öğretimle ilgili gereksinmelerini karşılamak, öğrencileri kurum yönetimi ve diğer kuruluşlar yanında temsil etmek amacıyla kurulabilir.

Öğrenci dernekleri hiç bir biçim ve yönde öğrencilikle ilgili olmayan eylemde bulunamazlar.»

«Madde 51. — Dernek gelirleri alındı belgesiyle toplanır ve giderler harcama belgesi ile yapılır. Dernek gelirlerinin alınmasında kullanılacak alındı belgesi Maliye Bakanlığınca bastırılır. Bu alındı belgelerinin biçimi, bastırılması, derneklere verilmesi, kullanılanların denetlenmesi ve alınacak ücret, İçişleri ve Maliye Bakanlıklarınca düzenlenecek yönetmelikle saptanır.»

«Madde 64. — Bu Kanunun 4 ncü maddesinin (a), (b), (c), (ç), (d), (e), (f), (h), (i), (j) ve (k) bentlerinde kurulması yasaklanan dernekleri kuranlar veya bu yolda yönetenler veya 35 nci maddenin (I) sayılı fıkrası (b) bendine aykırı harekette bulunan dernek yöneticileri hakkında eylemleri daha ağır bir cezayı gerektirdiği durumda 2 yıldan 5 yıla kadar hapis ve 3 000 liradan 5 000 liraya kadar ağır para cezası hükmolünür ve her durumda derneğin kapatılmasına karar verilir.

Amacı tek ve belirli olmayan veya tüzüğünde saptanan çalışma konuları ve eylem biçimleri amaca uygun bulunmayan dernekleri kuranlar veya bu yolda yönetenler hakkında eylemleri daha ağır bir cezayı gerektiriyorsa 6 aydan 2 yıla kadar hapis ve 1 000 liradan 3 000 liraya kadar ağır para cezası hükmolünür, ve her durumda derneğin kapatılmasına karar verilir.

60 ncü maddenin son fıkrasına aykırı hareket edenler;

Türkiye'de bulunduğu takdirde, Türk Ceza Kanununun 5 nci maddesi (1) nci fıkrasındaki ceza sınırları gözönüne alınmaksızın, haklarında 1 nci fıkrada yazılı ceza hükmolünür.»

«Madde 63. — Derneklere üye olması yasaklanan kimseleri üye yazan yöneticiler ile bu yolda üye olanlara eş ceza verilir ve ayrıca derneğin kapatılmasına da karar verilebilir.»

«EK MADDE 1. — Bir derneğin, suç sayılan eylemlerin yapıldığı bir yer olduğunun belirlenmesi durumunda o dernek kapatılır.

Derneğin suç işlenen yer olduğunun belirlenmesi;

a) Suç sayılan eylemlerin dernek yöneticileri ve üyeleri tarafından ülkenin başka başka yerlerinde olsa bile birden fazla işlenmiş olduğunun, ya da,

b) Bu eylemlerin dernek yöneticilerinin onayı, özendirilmesi zorlanması, yardım ve kolaylık sağlanması ile işlendiğinin kanıtlanmasıyla olur.»

«GEÇİCİ MADDE 4. — Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra, İçişleri Bakanlığınca veya valiliklerce daha önce incelenmiş dernek tüzüklerinden Dernekler Kanununun bu Kanunla değiştirilen 4 ncü maddesi 1 nci fıkrası son cümlesine veya 7 nci maddesi (b) bendi hükmüne aykırı olan bir hüküm saptandığında bu aykırılıkların ne olduğu dernek merkezinin bulunduğu il valiliğince dernek yönetim kuruluna yazı ile duyurulur ve tüzükteki bu aykırılıkların bir ay içinde giderilmesi istenir. Bu süre içinde tüzüklerin yasaya uygun biçime getirmeyen dernekler hakkında Dernekler Kanununun 9 ncu maddesi 3 ncü fıkrası gereğince işlem yapılır.»

MADDE 8. — 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 3006 sayılı Kanunla değişik 154 ncü maddesi 2 ve 3 ncü fıkraları aşağıdaki biçimde değiştirilmiştir.

«Madde 154. — Kanun tarafından kendilerine verilen veya kanun çerçevesinde kendilerinden istenen adliyeyle ilişkin görev veya işlerde kötü kullanım ya da savsaklama ve gecikmeleri görülen Devlet memurları hakkında C. Savcılığınca doğrudan doğruya kovuşturma yapılır.

Kolluk kuvvetleri amir ve memurları hakkında yukarıdaki fıkra gereğince kovuşturma yapılabilmesi valinin doğrulanması ve Adalet Bakanlığının iznine bağlıdır. Kovuşturma yapılması vali tarafından doğrulanmadığı veya Adalet Bakanlığınca izin verilmediği durumlarda mağdur veya mağdurlardan her biri, mağdur olmuşse yasal mirasçıları Yargıtay Başkanları Kurulu nezdinde itirazda bulunabilirler. Bu kurulun kararı kesin-dir.

MADDE 9. — Bu Kanunun 7 nci maddesi ile değiştirilen Dernekler Kanununun 51 nci maddesinin 2 nci fıkrası, fıkrada sözkonusu edilen yönetmeliğin yürürlüğe girdiği, diğer hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 10. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

Kamu Güvenliğine ve Kolluk Hizmetlerine İlişkin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Bunlara Yeni Hükümler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 4 . 7 . 1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun 9 ve 17 nci maddelerine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

Madde 9. — (Ek fıkralar) Polis, kamu düzenini ve Anayasa! hak ve özgürlükleri korumak bakımından zorunlu ve gecikmesinde sakınca bulunan hallerde, il sınırları içinde valinin, ilçe sınırları içinde kaymakamın, somut olay ve gereksinimler için her seferinde yeniden vereceği emirle :

A) 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkında Kanun kapsamına giren toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin düzenini ve güvenliğini bozacak faaliyet ve davranışları önlemek üzere, toplantı veya yürüyüşlerin yapıldığı yerde veya yakın çevresinde;

B) Özel hukuk tüzelkişileri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ya da sendikaların genel kurul toplantılarının güvenliğini sağlamak üzere, toplantının yapıldığı yerde veya yakın çevresinde;

C) Can ve mal güvenliğinin ve seyahat özgürlüğünün sağlanması için, tren, otobüs, vapur, uçak, metro ve benzeri yerüstü ve yeraltı toplu taşıma araçları ile hava limanı, iskele, liman, gar, istasyon, otogar, otobüs terminalleri gibi halkın topluca bulunduğu veya spor gösteri veya yarışmaları gibi büyük halk topluluklarının birikebileceği yerlerde;

D) Öğretim ve eğitim özgürlüğünün sağlanması için her derecede öğretim ve eğitim kurumlarının ve kanunun 20/2 maddesindeki koşula uygun olarak girilecek üniversite, bağımsız fakülte veya bağlı kurumlarının içinde, bunların yakın çevrelerinde ve giriş çıkış yerlerinde;

E) Cana, ırza, mala veya tasarruf emniyetine tecavüz, sabotaj, adam kaçırmak veya rehin almak, silahlı gasp ve soygun, ateşli silahlar ve bıçaklarla, bomba ve öteki patlayıcı, parlayıcı ve yakıcı maddelerle saldırıda bulunmak, uçak, tren, otobüs, vapur ve benzerleri öteki yerüstü ve yeraltı toplu taşıma araçlarını kaçırmak, zaptetmek veya yolcularını rehin tutmak suretiyle toplumda tedirginlik korku ve dehşet meydana getirerek sırf kamu düzenini bozmaya ve milli güvenliği sarsarak Anayasada yer alan temel hak ve hürriyetleri, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü, nitelikleri Anayasada belirlenen Cumhuriyeti tehlikeye düşürmeye yönelik şiddet eylemlerine girişileceğini gösteren kesin belirtilerin elde edilmesi halinde, umumi ya da umuma açık yerlerde veya öğrenci yurtlarında veya eklentilerinde veya kentin ya da öteki yerleşme birimlerinin giriş ve çıkış yerlerinde veya ana caddelerinde seyreden taşıt araçlarında,

Yukarıdaki fıkranın A, B, C ve D bentlerinde sayılan alet ve eşyanın bulundurulup bulundurulmadığını saptamak ve bu fıkranın E bendinde sayılan eylemlerle ilgili kişileri ele geçirmek amacıyla kişilerin üstlerini, araçlarını ve eşyasını arar, suç unsuru gördüklerine el koyar, evrakıyla birlikte adalete teslim eder.

5680 sayılı Basın Kanunu kapsamına giren basılı eserlerin arama ve zaptı genel hükümlere göre olur.

Vali ve kaymakamın arama ve elkoymaya ilişkin emri yazıyla verilir. İvedi durumlarda sözlü olarak verilen emir en kısa zamanda yazı ile doğrulanır.

Madde 17. — (Ek fıkralar) Polis suç işlenmesini önlemek veya işlenmiş suçların faillerini ele geçirmek için kişilerden (kendinin polis olduğunu belirleyen belgeyi gösterdikten sonra) kimliğini sorabilir.

Bu istem karşısında herkes nüfus hüviyet cüzdanı, pasaport veya resmi bir belgeyi göstererek kimliğini belirlemek zorundadır.

MADDE 2. — 4 . 6 . 1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilât Kanununun 82, 85 ve 86 ncı maddeleri aşağıdaki biçimde değiştirilmiş ve bu kanuna 8 ek madde ile 4 geçici madde eklenmiştir.

Madde 82. — Emniyet örgütü mensuplarına verilecek disiplin cezaları şunlardır :

A) Uyarma: Memura, görevinde daha dikkatli davranması gerektiğini yazıyla bildirmektir.

B) Kınama: Memura, görevinde ve davranışlarında kusurlu sayıldığını yazıyla bildirmektir.

C) Aylık kesme: Memurun 15 günlüğe kadar aylığının kesilmesidir.

ANAYASA VE ADALET KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

*Kamu Güvenliğine ve Kolluk Hizmetlerine İlişkin
Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Bunlara
Yeni Hükümler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı*

MADDE 1. — Millet Meclisinin 1 nci maddesi
aynen kabul edilmiştir.

Madde 9. — 1 nci madde kapsamındaki 9 ncu
madde aynen kabul edilmiştir.

Madde 17. — 1 nci madde kapsamındaki 17 nci
madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci mad-
desi aynen kabul edilmiştir.

Madde 82. — 2 nci madde kapsamındaki 82 nci
madde aynen kabul edilmiştir.

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN

*Kamu Güvenliğine ve Kolluk Hizmetlerine İlişkin
Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Bunlara
Yeni Hükümler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı.*

MADDE 1. — Millet Meclisinin 1 nci maddesi
aynen kabul edilmiştir.

Madde 9. — 1 nci madde kapsamındaki 9 ncu
madde aynen kabul edilmiştir.

Madde 17. — 1 nci madde kapsamındaki 17 nci
madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci
maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 82. — 2 nci madde kapsamındaki 82 nci
madde aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

C) Kısa süreli durdurma : Memurun bulunduğu kademedeki ilerlemesinin 4, 6 veya 10 ay için durdurulmasıdır.

D) Uzun süreli durdurma : Memurun bulunduğu kademedeki ilerlemesinin 12, 16, 20 veya 24 ay için durdurulmasıdır.

E) Meslekten çıkarma : Memurun, emniyet örgütü hizmetlerinde bir daha çalıştırılmamak üzere meslekten çıkarılmasıdır.

F) Devlet memurluğundan çıkarma : Bir daha Devlet memurluğuna atanmamak üzere memurluktan çıkarmaktır. Bu ceza 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine göre ve bu kanunda gösterilen yetkili disiplin kurulunca uygulanır.

Kısa veya uzun süreli durdurma cezaları, ceza süresi içinde derece yükselmesi için açılan kurslara, yarışma sınavı veya seçmelerine girmeyi de önler.

Disiplin cezası verilmesine neden olmuş eylem ya da durumun, cezaların sicilden silinmesine ilişkin süre içinde yenilenmesinde bir derece daha ağır ceza uygulanır. Aynı derece cezayı gerektiren, fakat ayrı fiil ve durumlar nedeniyle verilen disiplin cezalarının üçüncü uygulanmasında bir derece ağır ceza verilir.

Kurumda geçmiş hizmetleri sırasında çalışmalarını olumlu bulunan ve iyi veya çok iyi derecede sicil alan memurlar için verilecek cezalarda bir derece hafif olana uygulanabilir.

Madde 85. — Emniyet örgütü mensupları için sicil raporu düzenlemeye yetkili amirler, hizmet gerekleri, hiyerarşik ilişkiler ve disiplin esasları gözönünde bulundurularak, İçişleri Bakanlığınca düzenlenecek bir yönetmelikle belirlenir. Ancak, vali ve kaymakamlar, emirlerinde çalışan Emniyet örgütü mensupları için gerekli gördükleri zaman ve hallerde ek sicil raporu düzenlemeye yetkilidirler. Vali ve kaymakamlarca haklarında sicil raporu düzenlenen kişiyle ilgili bütün değerlendirmelerde bu ek sicil raporu esas alınır.

Madde 86. — Emniyet örgütü mensupları, 1475 sayılı Nakdi Tazminat Kanunu hükümlerinden başka aşağıdaki durumlarda :

A) Ülkenin güvenlik ve esenliği, Devletin çıkarları ve kişilerin can, ırz ve mallarını korumada yüksek hizmetleri görülenler, fiilen almakta oldukları aylık tutarlarının iki katından beş katına kadar;

B) Olağanüstü durumlarda yaşamını ortaya koyarak büyük yararlıklar gösterenler, fiilen almakta oldukları aylık tutarlarının altı katından yirmidört katına kadar, para verilerek ödüllendirilir.

C) (B) fıkrasındaki hallerde yaşamını kaybedenlerin fiilen almakta oldukları maaş tutarının otuzaltı katı para olarak kanuni mirasçılarına ödenir.

Sağ ana ve baba ölenin furuu ile içtima ettiği hallerde ise kanuni mirasçılarının maaşının yirmidört katı, ana ve babasına oniki katı para olarak verilir.

Bu madde hükmü geriye yürür.

EK MADDE 1. — Emniyet örgütünde, disiplin ve soruşturma işlerinde kanunlarla verilen görevleri yapmak üzere, illerde, öğretim ve eğitim kurumlarında ve merkezde birer Polis Disiplin Kurulu, merkezde ayrıca Emniyet Genel Müdürlüğü Yüksek Disiplin Kurulu oluşturulur.

A) İl Polis Disiplin Kurulu :

Emniyet işleriyle görevlendirilen vali yardımcısının başkanlığında,

1. İl Hukuk İşleri Müdürü, bulunmadığı durumda valinin görevlendireceği, il idare şube başkanlarından biri,

2. Emniyet Müdürü veya görevlendireceği müdür yardımcılarında biri, müdür yardımcısı bulunmadığı durumda il emniyet kuruluşunda emniyet müdüründen sonra gelen en yüksek rütbeli, rütbelerde eşitlik varsa daha kıdemli amir,

3. Emniyet İkinci Şube Müdürü veya Şefi,

4. Emniyet Üçüncü Şube Müdürü veya Şefinin,

B) Öğretim ve eğitim kurumlarındaki polis disiplin kurulları:

(Anayasa ve Adalet Komisyonunun kabul ettiği metin)

(İçişleri Komisyonunun kabul ettiği metin)

Madde 85. — 2 nci madde kapsamındaki 85 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Madde 85. — 2 nci madde kapsamındaki 85 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Madde 86. — 2 nci madde kapsamındaki 86 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Madde 86. — 2 nci madde kapsamındaki 86 nci madde aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 1. — 2 nci madde kapsamındaki Ek Madde 1 aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 1. — 2 nci madde kapsamındaki Ek Madde 1 aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

Kurum müdürünün başkanlığında, aynı kurumda görevli personel arasında en yüksek rütbeli, rütbelerde eşitlik durumunda kadımlı üç amir ile aynı kurumdaki öğretmenler arasından Genel Müdür tarafından seçilen bir kişinin;

C) Emniyet Genel Müdürlüğü Merkez Disiplin Kurulu :

Personel işleriyle görevli Genel Müdür Yardımcısının başkanlığında;

1. Personel Daire Başkanı,

2. Polis Teftiş Kurulu Başkanınca görevlendirilecek bir polis müşavir müfettişi veya polis başmüfettişi,

3. Genel müdürlükçe seçilecek bir daire başkanı,

4. Hukuk İşleri Daire Başkanlığına bağlı şube müdürleri arasından Genel Müdür tarafından görevlendirilecek bir şube müdürünün;

D) Emniyet Genel Müdürlüğü Yüksek Disiplin Kurulu :

Genel Müdür Başkanlığında,

1. Bakan tarafından görevlendirilecek iki Emniyet Genel Müdür Yardımcısı,

2. Polis Teftiş Kurulu Başkanı,

3. Hukuk İşleri Daire Başkanının,

Katılması ile oluşur.

(B) bendi gereğince hangi öğretim ve eğitim kurumunda Polis Disiplin Kurulu oluşturulacağı ve Disiplin Kurulu oluşturulmayan öğretim ve eğitim kurumları personeli hakkında karar vermeye yetkili kurullar, Bakanlıkça saptanır.

EK MADDE 2. — Disiplin kurullarının disiplin cezası verebilecekleri personel ve uygulamaya yetkili oldukları cezalar aşağıda gösterilmiştir.

A) İl Polis Disiplin kurulları kuruldukları ile emniyet kadrosundaki :

1. Polis memurları, çarşı ve mahalle bekçileri ile atanması il makamlarına ait personele bütün disiplin cezalarını,

2. Komiser muavini, komiser ve başkomiserlere meslekten çıkarma cezası dışında kalan öteki disiplin cezaları,

B) Öğretim ve eğitim kurumlarındaki polis disiplin kurulları, kurum kadrosunda görevli polis memuru ile kurumda öğrenim gören polis memuru ve adaylardan bütün disiplin cezalarını,

C) Genel Müdürlük Merkez Disiplin Kurulu, emniyet hizmetleri sınıfı mensuplarından;

1. Genel Müdürlük, il, öğretim ve eğitim kurumları kadrolarındaki 8 nci meslek derecesinden 5 nci meslek derecesine (Bu derece dahil) kadar olan personele meslekten çıkarma cezası dışında kalan öteki disiplin cezalarını,

2. İl emniyet kadrolarındaki komiser muavini, komiser ve başkomiserler hakkında meslekten çıkarma cezasını,

3. Genel Müdürlük merkez kuruluşu ve öğretim ve eğitim kurumları kadrolarındaki komiser muavini, komiser, başkomiserler ile Genel Müdürlük merkez kuruluşunda görevli polis memurları hakkında bütün disiplin cezalarını,

D) Genel Müdürlük Yüksek Disiplin Kurulu, emniyet hizmetleri sınıfında bulunanlardan;

1. Genel Müdürlük, il, öğretim ve eğitim kurumları kadrolarındaki 8 nci meslek derecesinden 5 nci meslek derecesine (Bu derece dahil) kadar olan personel hakkında meslekten çıkarma cezası,

2. Genel Müdürlük, il, öğretim ve eğitim kurumları kadrolarındaki 4 ncü ve 3 ncü meslek derecelerinde bulunan personel hakkında meslekten çıkarma dışında kalan öteki disiplin cezalarını,

Verebilir.

Emniyet hizmetleri sınıfında bulunanlardan 1 nci ve 2 nci meslek derecelerinde bulunanlar hakkında disiplin cezası belirlemeye Genel Müdürlük ve il kadroları ile öğretim ve eğitim kurumlarındaki 4 ncü ve 3 ncü meslek derecesinde olan personel için meslekten çıkarma cezası vermeye Bakanlık Yüksek Disiplin Kurulu yetkilidir.

(Anayasa ve Adalet Komisyonunun kabul ettiği metin)

(İçişleri Komisyonunun kabul ettiği metin)

EK MADDE 2. — 2 nci madde kapsamındaki
Ek Maddé 2 aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 2. — 2 nci madde kapsamındaki
Ek Madde 2 aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

Emniyet Teşkilatı mensupları hakkında, hangi sınıf ve derecede olursa olsun, Devlet memurluğundan çıkarma cezası, genel hükümler çerçevesinde, yalnız Bakanlık Yüksek Disiplin Kurulunca verilir.

Disiplin kurullarının toplanma, görüşme ve karar verme esas ve yöntemleri, yetkili disiplin kurullarının oluşturulmaması durumunda uygulanacak kurallar ile bu konulara ilişkin öteki hususlar İçişleri Bakanlığınca bir yönetmelikle düzenlenir.

EK MADDE 3. — Emniyet Teşkilatında emniyet hizmetleri sınıfı dışında diğer sınıflardaki personel hakkında disiplin cezaları :

A) Kadro derecesi 5 ve daha aşağı olanlardan il emniyet kuruluşunda görevli olanlara il polis disiplin kurulunca, öğretim ve eğitim kurumlarında görevli olanlara o kurumun polis disiplin kurulunca; daha yukarı kadro derecesinde olanlara Genel Müdürlük Merkez Disiplin Kurulunca;

B) Genel Müdürlük merkez kuruluşunda görevli olanlardan kadro derecesi 5 ve daha aşağı olanlara Genel Müdürlük Merkez Disiplin Kurulunca, daha yukarı olanlara da Genel Müdürlük Yüksek Disiplin Kurulunca verilir.

EK MADDE 4. — Disiplin Kurulunca verilen kararlardan:

A) İl Polis Disiplin Kurulunun polis memurları hakkında verilen meslekten çıkarma cezası dışındaki kararları valinin; polis memurları hakkında verilen meslekten çıkarma cezası kararları valinin önerisi, Genel Müdürlük Yüksek Disiplin Kurulunun görüşü ve Bakanın onayı ile;

B) Genel Müdürlük Merkez Disiplin Kurulu ile öğretim ve eğitim kurumlarındaki Polis Disiplin Kurullarının meslekten çıkarma dışındaki kararları Emniyet Genel Müdürünün önerisi ve Bakanın onayı ile;

C) Genel Müdürlük Yüksek Disiplin Kurulunun kararları Bakanın onayı ile kesinleşir.

İl Polis Disiplin kurullarınca verilen ve valinin önerisi ile merkeze gönderilen meslekten çıkarma kararlardan Genel Müdürlük Yüksek Disiplin Kurulunca uygun görüş belirtilmeyen dosyalar Bakanlık Yüksek Disiplin Kurulunca kesin karara bağlanır.

Bakan, yukarıdaki (B) ve (C) bentleri uyarınca onayına sunulan kararlardan gerekli gördüklerini Bakanlık Yüksek Disiplin Kuruluna gönderebilir. Bu yol ile Bakanlık Yüksek Disiplin Kurulunca alınan kararlar da kesindir.

EK MADDE 5. — Disiplin kurullarınca haklarında meslekten çıkarma cezası verilenlerden görevi başında kalmasında sakınca görülünler, kararın onaylanmasına kadar, genel hükümlere göre görevinden uzaklaştırılabilir.

Bunlardan, meslekten çıkarma cezası, daha hafif bir cezaya indirilerek onaylanmış olanlar hakkında görevden uzaklaştırma önlemi hemen kaldırılır.

EK MADDE 6. — Emniyet Teşkilatında bulunanlara doğrudan doğruya disiplin cezası vermeye yetkili olanlar aşağıda gösterilmiştir.

A) İçişleri Bakanı;

3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 13 ncü maddesinde belirtilen 3 ncü meslek derecesi (bu derece dahil) ve daha aşağı meslek derecelerinde bulunan emniyet teşkilatı personeline uyarma, kınama, aylık kesme cezası;

B) Emniyet Genel Müdürü ve İl İdaresi Kanununda verilen yetkiler saklı kalmak şartı ile valiler; başkomiserler ve aynı meslek derecesinde ve daha aşağı meslek derecelerinde bulunan emniyet teşkilatı personeline uyarma, kınama, 10 günlüğe kadar aylık kesme cezası.

C) İl emniyet müdürleri, Polis Enstitüsü Müdürü, polis öğretim ve eğitim kurumlarının müdürleri ile kaymakamlar;

Başkomiserler ve aynı meslek derecesinde ve daha aşağı meslek derecelerinde bulunan emniyet teşkilatı personeline uyarma, kınama, 3 günlüğe kadar aylık kesme cezası,

(Anayasa ve Adalet Komisyonunun kabul ettiği metin)

(İçişleri Komisyonunun kabul ettiği metin)

EK MADDE 3. — 2 nci madde kapsamındaki Ek Madde 3 aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 3. — 2 nci madde kapsamındaki Ek Madde 3 aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 4. — 2 nci madde kapsamındaki Ek Madde 4 aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 4. — 2 nci madde kapsamındaki Ek Madde 4 aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 5. — 2 nci madde kapsamındaki Ek Madde 5 aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 5. — 2 nci madde kapsamındaki Ek Madde 5 aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 6. — 2 nci madde kapsamındaki Ek Madde 6 aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 6. — 2 nci madde kapsamındaki Ek Madde 6 aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

D) Emniyet amiri ve komiserler :

Birinci derecede sorumlu olarak görev yaptıkları yerlerde olmak koşulu ile, polis memurları ile eşit meslek derecesinde ve daha aşağı meslek derecelerinde bulunan emniyet teşkilatı mensuplarına uyarma ve kınama cezası vermeye yetkilidir.

EK MADDE 7. — Polis emeklilerince kurulan derneklerin yayınları dışında, diğer gerçek veya tüzelkişiler tarafından «polis» veya «emniyet» adları ile ya da eş anlama gelen ya da bu sözcüklerin baş ve sonlarına getirilen eklerle oluşturulan adları kullanarak dergi ve gazete yayımlanamaz ve dergilerde, duvar ve el ilanları ile diğer her türlü basılılarda emniyet hizmetleri sınıfı kıyafet yönetmeliğinde belirtilen ve resmi kıyafet üstüne takılan polis yıldızı sembolü olarak kullanılamaz.

EK MADDE 8. — Emniyet Teşkilatı mensupları ile çarşı ve mahalle bekçileri dernek ve vakıf kuramazlar, spor dernekleri dışında kurulmuş derneklere üye olamazlar ve Emniyet Genel Müdürlüğünce kurulan vakıflar dışında diğer vakıf kuruluşlarına üye olamazlar.

Yukarıdaki fıkra hükmüne aykırı hareket ettiği tespit edilenler yetkili disiplin kurulunca, usulüne göre, meslekten çıkarma cezası ile cezalandırılırlar.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, daha önce yürürlükte bulunan hükümler gereğince, doğrudan doğruya veya yetkili disiplin kurullarının görüşü alınarak merkeze gönderilen ve henüz karara bağlanmamış olan disiplin soruşturması dosyalarından;

A) Atamaya yetkili amir tarafından karara bağlanması gerekenlerin işlemleri sürdürülerek sonuçlandırılır.

B) Kısa veya uzun süreli durdurma (veya kıdem indirim) ya da yükselmenin bir dönem geciktirilmesi) cezaları ile meslekten çıkarma cezasına ilişkin dosyalar, hakkında soruşturma yürütülmüş olan memurun suçun işlendiği tarihteki görev yeri ve rütbesi esas alınarak, bu kanunda gösterilmiş olan yetkili disiplin kurullarınca karara bağlanmak üzere ilgili yerlere aktarılır.

C) Devlet memurluğundan çıkarma cezasına ilişkin olanlar da Bakanlık Yüksek Disiplin Kurulunca gereği yapılmak üzere ilgili birime gönderilir.

GEÇİCİ MADDE 2. — 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanununa bu Kanunla eklenen ek madde 7'de belirtilen yasaklara aykırı olarak yayımlanmakta olan dergilerin, kanunun yürürlüğe girdiği tarihi izleyen bir ay içinde, durumlarının bu Kanun hükümlerine uygun duruma getirilmesi zorunludur.

GEÇİCİ MADDE 3. — 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanununa, bu Kanunun 2 nci maddesiyle eklenen ek madde 8'in kapsamına giren dernekler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte infisah etmiş sayılırlar. Bu derneklerin mal varlıklarının tasfiyesi tüzüklerindeki hükümlere göre yapılır.

GEÇİCİ MADDE 4. — 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanununun, bu Kanunun 2 nci maddesi ile değiştirilen 86 ncı maddesinin son fıkrasındaki geriye yürüme tarihi 1.1.1968 tarihidir.

MADDE 3. — 16.10.1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11 nci maddesinin (D) fıkrası ile 32 nci maddesinin (E) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 11/D). — Vali, il içinde çıkabilecek toplumsal olayların emnindeki kolluk kuvvetleriyle önlenmesine olanak bulunamayacağı kanısına varır veya kolluk kuvvetleriyle bastırılmayacak ani ve olağanüstü olayların cereyanı karşısında kalırsa, en yakın askeri (Kara, Deniz ve Hava) Kuvvet Komutanından yardım gönderilmesini ister. İvedi durumlarda sözlü olarak yapılmış istem sonradan yazılı biçime dönüştürülür. İstek, başvuru komutanlıkça gecikmesiz yerine getirilerek, muhtemel olaylar için istenen kuvvet valinin görüşü alınarak olaylara hızla el koymaya uygun yerde, cereyan eden olaylar için istenen kuvvet ise olay yerinde hazır bulundurulur.

Çıkabilecek toplumsal olaylar için istem üzerine gönderilen kuvvet, olayların kolluk kuvvetlerince önlenemeyecek ölçüde gelişmesi halinde, ani ve olağanüstü olaylar için istenen kuvvet de derhal, vali tarafın-

(Anayasa ve Adalet Komisyonunun kabul ettiği metin)

(İçişleri Komisyonunun kabul ettiği metin)

EK MADDE 7. — 2 nci madde kapsamındaki Ek Madde 7 aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 7. — 2 nci madde kapsamındaki Ek Madde 7 aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 8. — 2 nci madde kapsamındaki Ek Madde 8 aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 8. — 2 nci madde kapsamındaki Ek Madde 8 aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — 2 nci madde kapsamındaki Geçici Madde 1 aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — 2 nci madde kapsamındaki Geçici Madde 1 aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — 2 nci madde kapsamındaki Geçici Madde 2 aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — 2 nci madde kapsamındaki Geçici Madde 2 aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 3. — 2 nci madde kapsamındaki Geçici Madde 3 aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 3. — 2 nci madde kapsamındaki Geçici Madde 3 aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 4. — 2 nci madde kapsamındaki Geçici Madde 4 aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 4. — 2 nci madde kapsamındaki Geçici Madde 4 aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 11. — D) 3 ncü madde kapsamındaki Madde 11/D aynen kabul edilmiştir.

Madde 11. — D) 3 ncü madde kapsamındaki Madde 11/D aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

dan verilen görevleri kendi komutanının sorumluluğu altında, onun emir ve direktifine göre ve İç Hizmet Kanununda belirtilen yetkiler ile kolluk kuvvetlerinin genel güvenliği sağlamada sahip olduğu yetkileri kullanarak yerine getirir.

Kolluk kuvvetleriyle yardıma gelen askeri kuvvet arasındaki işbirliği ve koordinasyon vali tarafından sağlanır. Ancak, kolluk kuvvetleriyle yardıma gelen askeri birliğin belirli görevleri birlikte yapmaları halinde sevk ve idare, görev verilen askeri birliğin en kıdemli komutanı tarafından yapılır.

Madde 32 E). — Kaymakam, ilçe çevresinde çıkabilecek olayların emrindeki kolluk kuvvetleriyle önlenmesine olanak bulunmayacağı kanısına varır veya ilçe içindeki kolluk kuvvetleriyle önlenemeyecek olağanüstü ve ani olaylar karşısında kalırsa hemen valiye bilgi vererek yardım ister ve en yakın askeri (Kara, Deniz ve Hava) komutanlara da haber verir;

Yardıma gelen askeri kuvvet bu Kanunun 11/D maddesi uyarınca kendisine verilecek görevi yerine getirir.

MADDE 4. — 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkındaki Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında 19.1.1976 gün ve 1932 sayılı Kanunun 9 ncü maddesi aşağıdaki biçimde değiştirilmiştir.

Madde 9. — 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkındaki Kanunun 18, 19, 20, 21, 22 23, ve 24 ncü maddelerine göre tayin edilecek hapis cezaları iki kat artırılarak hükmolunur. Ancak, hükmolunan hapis cezası beş yılı geçemez.

MADDE 5. — 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 1897 sayılı Kanunla değişik 1 ncü maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki biçimde değiştirilmiş ve bu Kanuna aşağıdaki ek geçici 54 ncü madde eklenmiştir.

Madde 1. — (Fıkra 3) Anayasa Mahkemesi üye ve yedek üyeleri ile raportörleri; hâkimlik ve savcılık mesleklerinde veya bu mesleklerden sayılan görevlerde bulunanlar, Danıştay ve Sayıştay meslek mensupları ve Sayıştay savcı ve yardımcıları; Üniversitelerin, İktisadi ve Ticari İlimler Akademilerinin, Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerinin, Devlet Güzel Sanatlar Akademilerinin, Türkiye ve Orta - Doğu Amme İdaresi Enstitüsünün öğretim üye ve yardımcıları, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası üyeleri, Genelkurmay Mehteran Bölüğü Sanatkârları, Devlet Tiyatrosu ile Devlet Opera ve Balesi ve Belediye Opera ve tiyatroları ile şehir ve belediye konservatuar ve orkestralarının sanatkar memurları, uzman memurları, uygulatıcı uzman memurları ve stajyerleri; Spor - Toto Teşkilatında çalışan personel; subay, astsubay, uzman çavuş ve uzman jandarmalar ile Emniyet Teşkilatı mensupları özel kanunları hükümlerine tabidir.

EK GEÇİCİ MADDE 54. — Emniyet Örgütü Mensupları hakkında uygulanmakta olan 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, ek ve değişiklikleri, ilgili Kanun Hükmünde Kararnameler ve bu yasalara dayanılarak yürürlüğe konulan yönetmelikler hükümlerinin kapsamına giren konular, Emniyet örgütünün hizmet ve kuruluşunun nitelik ve özelliği gözönüne alınarak özel bir kanunla düzenlenir.

Bu düzenleme yapılıncaya kadar, Emniyet Örgütü mensupları hakkında halen yürürlükte bulunan söz konusu hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

MADDE 6. — 22.11.1972 gün ve 1630 sayılı Dernekler Kanununun 2 ncü maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi, 4 ncü maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi, 7 ncü maddesinin (b) bendi, 35 ncü maddesinin I - a) bendi, 51 ncü maddesinin 2 ncü fıkrası ve 63 ncü maddesi aşağıdaki biçimde değiştirilmiş, bu Kanuna aşağıdaki ek madde ve geçici 4 ncü madde eklenmiştir.

Madde 2. — Dernek kuramazlar ve derneklere üye olamazlar.

Madde 4. — Amacını güden, amacı belirli olmayan ya da tüzüğünde saptanan çalışma konuları ve çalışma biçimleri amaca uygun bulunmayan derneklerin kurulması yasaktır.

(Anayasa ve Adalet Komisyonunun kabul ettiği metin)

(İçişleri Komisyonunun kabul ettiği metin)

Madde 32. — E) 3 ncü madde kapsamındaki Madde 32 — E aynen kabul edilmiştir.

Madde 32. — E) 3 ncü madde kapsamındaki Madde 32 — E aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Millet Meclisi metninin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Millet Meclisi metninin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 9. — 4 ncü madde kapsamındaki Madde 9 aynen kabul edilmiştir.

Madde 9. — 4 ncü madde kapsamındaki Madde 9 aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Millet Meclisi metninin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Millet Meclisi metninin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 1. — (Fıkra 3) 5 nci madde kapsamındaki Madde 1 (Fıkra 3) aynen kabul edilmiştir.

Madde 1. — (Fıkra 3) 5 nci madde kapsamındaki Madde 1 (Fıkra 3) aynen kabul edilmiştir.

EK GEÇİCİ MADDE 54. — 5 nci madde kapsamındaki Ek Geçici Madde 54 aynen kabul edilmiştir.

EK GEÇİCİ MADDE 54. — 5 nci madde kapsamındaki Ek Geçici Madde 54 aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Millet Meclisi metninin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Millet Meclisi metninin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 2. — 6 ncı madde kapsamındaki Madde 2 aynen kabul edilmiştir.

Madde 2. — 6 ncı madde kapsamındaki Madde 2 aynen kabul edilmiştir.

Madde 4. — 6 ncı madde kapsamındaki Madde 4 aynen kabul edilmiştir.

Madde 4. — 6 ncı madde kapsamındaki Madde 4 aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

Madde 7. — b) Derneğin amacı ve bu amacı gerçekleştirmek üzere dernekçe sürdürülecek çalışma konuları ve çalışma biçimleri.

Madde 35. — I-a) Tüzüklerinde gösterilen amaç ve bu amacı gerçekleştirmek üzere sürdürüleceği belirtilen çalışma konuları ve faaliyet biçimleri dışında faaliyette bulunamazlar.

Madde 51. — (Fıkra 2) - Dernek gelirleri alındı belgesi ile toplanır ve giderler harcama belgesi ile yapılır. Dernek gelirlerinin alınmasında kullanılacak alındı belgesi Maliye Bakanlığınca bastırılır. Bu alındı belgelerinin biçimi, bastırılması, derneklere verilmesi, kullanılanların denetlenmesi ve alınacak ücret, İçişleri ve Maliye bakanlıklarınca düzenlenecek yönetmelikle saptanır.

Alındı belgesinde bağışta bulunanın açık kimliği ve imzası bulunur.

Maliye Bakanı, yazılı istemden itibaren 15 gün içinde alındı belgesini sağlayamazsa, ilgili dernek özel olarak bastıracağı alındı belgelerini o yerin mülki amirine onaylatarak bağış ve ödenti kabul edebilir.

Mülki amir, bu alındı belgelerini liste halinde bir tutanağa bağlayarak onaylar.

Maliye Bakanlığınca resmi alındı belgesi sağlandığında özel belgeler, resmi alındı belgeleri ile değiştirilir. Bağış ve ödenti toplayacak kişi ya da kişileri dernek yönetim kurulu bir kararla belirtir ve bu karar o yerin mülki amirliğine tescil ettirilir.

Dernekler adına gazete, dergi ve öteki basılı eserler vererek bunlar karşılığında para veya başkaca yardım toplamak yasaktır.

Madde 63. — Bu Kanunun 2 nci maddesinin (b) bendi gereğince dernek kurma veya derneğe üye olma hakkına sahip olmadıkları halde dernek kuranlar ile derneğe üye olanlar bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

EK MADDE 1 — Bir derneğin, suç sayılan eylemlerin kaynağı olduğunun belirlenmesi halinde, bir ilde kurulmuş dernekler için ilgili valiliğin ya da o yer Cumhuriyet Savcılığının, birden çok ilde kurulmuş dernekler için İçişleri Bakanlığının ya da derneğin genel merkezinin bulunduğu yer Cumhuriyet Savcılığının istemi üzerine, mahkemece o dernek kapatılır.

Bir derneğin, suç sayılan eylemlerin kaynağı olduğunun belirlenmesi, Anayasada yer alan temel hak ve hürriyetleri dil, ırk, sınıf, din, mezhep veya tarikat ayrılığına dayanılarak Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünü ve nitelikleri Anayasada belirtilen Cumhuriyeti ortadan kaldırmak amacı ile ya da siyasi ve ideolojik bir amaçla işlenen :

A) Adam öldürme, müessir fiil, yol kesmek ve adam kaldırmak, nas-ı izar, yangın, su baskını, gasp suçları ile öteki büyük tehlike suçları, ulaştırma ve haberleşme araçlarına karşı suçlar, Türk Ceza Kanununun 394 ve 395 nci maddelerindeki suçlar, ammenin itimadı aleyhine cürümler Türk Ceza Kanununun 311, 313, 314, 315 nci maddelerindeki suçlar ile aleyhindeki suçlar, Devletin arsulusal şahsiyetine karşı veya Devlet kuvvetleri aleyhinde cürümler, cürüm sayılan fiili alenen övme ve iyi gördüğünü söyleme ve halkı kanunlara itiahsizliğe kışkırtma suçları, hükümete karşı şiddet veya mukavemet ve kanunlara muhalefet suçları, resmi sıfatı haiz olanlar aleyhinde cürümler, yabancı devletlerle bunların reis ve elçilerine karşı işlenen suçlarla;

B) Kişilere veya eşyaya karşı cebir ve şiddet kullanarak işlenmiş olmak kaydı ile, 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkında Kanun ve değişikliklerine ve 1630 sayılı Dernekler Kanunu ve değişikliklerine aykırılık teşkil eden suçların.

C) Şiddet eylemlerine başvurulduğunu ya da başvurulacağını gösterir nicelik ya da nitelikte silah bulundurma ve taşıma suçlarının.

a) Dernek yöneticileri veya üyeleri tarafından ülkenin başka başka yerlerinde olsa bile birden fazla işlenmiş olduğunun ya da.

b) Dernek yöneticilerinin onayı, azmettirmesi, teşviki, zorlaması, yardımı ya da kolaylık sağlaması ile işlendiğinin, kesinleşen mahkeme kararına dayanarak saptanması ile olur.

(Anayasa ve Adalet Komisyonunun kabul ettiği metin)

Madde 7. — b) 6 ncı madde kapsamındaki Madde 7 — b aynen kabul edilmiştir.

Madde 35. — I - a) 6 ncı madde kapsamındaki Madde 35 — I - a) aynen kabul edilmiştir.

Madde 51. — (Fıkra 2) 6 ncı madde kapsamındaki Madde 51 (Fıkra 2) aynen kabul edilmiştir.

Madde 63. — 6 ncı madde kapsamındaki Madde 63 aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 1. — 6 ncı madde kapsamındaki Ek Madde 1 aynen kabul edilmiştir.

(İçişleri Komisyonunun kabul ettiği metin)

Madde 7. — b) 6 ncı madde kapsamındaki Madde 7 — b aynen kabul edilmiştir.

Madde 35. — I - a) 6 ncı madde kapsamındaki Madde 35. I - a aynen kabul edilmiştir.

Madde 51. — (Fıkra 2) 6 ncı madde kapsamındaki Madde 51 (Fıkra 2) aynen kabul edilmiştir.

Madde 63. — 6 ncı madde kapsamındaki Madde 63 aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 1. — 6 ncı madde kapsamındaki Ek Madde 1 aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra, İçişleri Bakanlığınca veya valiliklerce daha önce incelenmiş dernek tüzüklerinden Dernekler Kanununun bu Kanunla değiştirilen 4 nci maddesi birinci fıkrası son cümlesine veya 7 nci maddesi (b) bendi hükmüne aykırı olan bir hüküm saptandığında bu aykırılıkların ne olduğu dernek merkezinin bulunduğu il valiliğince dernek yönetim kuruluna yazı ile duyurulur ve tüzükteki bu aykırılıkların üç ay içinde giderilmesi istenir. Bu süre içinde tüzüklerini yasaya uygun biçime getirmeyen dernekler hakkında Dernekler Kanununun 9 ncu maddesi üçüncü fıkrası gereğince işlem yapılır.

MADDE 7. — Bu Kanunun 6 ncı maddesi ile değiştirilen Dernekler Kanununun 51 nci maddesinin 2 nci fıkrası, fıkrada söz konusu edilen yönetmeliğin yürürlüğe girdiği, diğer hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür,

(Anayasa ve Adalet Komisyonunun kabul ettiği metin)

(İçişleri Komisyonunun kabul ettiği metin)

GEÇİCİ MADDE 4. — 6 ncı madde kapsamındaki Geçici Madde 4 aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 4. — 6 ncı madde kapsamındaki Geçici Madde 4 aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Millet Meclisi metninin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Millet Meclisi metninin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Millet Meclisi metninin 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Millet Meclisi metninin 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

